

# Poziv kršćana na svetost u suvremenom društvu

---

**Mikulić, Marija Anđela**

**Undergraduate thesis / Završni rad**

**2021**

*Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:* **University of Split, Faculty of Catholic Theology / Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet**

*Permanent link / Trajna poveznica:* <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:202:487484>

*Rights / Prava:* [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

*Download date / Datum preuzimanja:* **2024-12-20**



*Repository / Repozitorij:*

[Repository of The Catholic Faculty of Theology  
University of Split](#)



**SVEUČILIŠTE U SPLITU**  
**KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET**  
**KATEHETSKO-TEOLOŠKI STUDIJ**

Marija Anđela Mikulić

**POZIV KRŠĆANA NA SVETOST U SUVREMENOM DRUŠTVU**

Završni rad

Split, 2020.

## Sadržaj

UVOD .....	3
1. NARAV KRŠĆANSKE SVETOSTI .....	4
1.1. Općenito o svetosti .....	4
1.2. Krist u središtu kršćanske svetosti.....	6
1.3. Opći poziv na svetost .....	15
2. SVIJET KAO SMETNJA SVETOSTI .....	22
2.1. Svijet postmoderne .....	22
2.2. Duh svijeta kao smetnja životu u svetosti .....	23
2.3. Dva suvremena neprijatelja svetosti.....	27
3. NEKE ZNAČAJKE KRŠĆANSKE SVETOSTI.....	30
4. ULOGA BLAŽENE DJEVICE MARIJE .....	34
Zaključak.....	36
BIBLIOGRAFIJA .....	38

## UVOD

Čovjek današnjice živi u svijetu koji ga svakodnevno i sa svih strana bombardira idealima lijepoga i uspješnoga, govoreći o idealnom životu koji će ispuniti sve njegove želje i potrebe, i o tome kako se to može postići bez truda i žrtve. Dok suvremeno društvo čovjeka pojedinca pokušava uvući u vrtlog zadovoljstva koje nema nikakvih pravila i u kojem se može činiti što god nam padne na pamet, kršćanska vjera i Krist kao temelj naših života nas s druge strane uče da savršenstvo traži žrtvu, odricanje te na kraju ljubav. On nam pokazuje da unatoč napastima i kušnjama kroz koje kršćanin svaki dan prolazi u svijetu, možemo postići svetost na koju smo pozvani. Upravo o tom pozivu da budemo sveti u suvremenom društvu progovara i papa Franjo u svojoj enciklici *Gaudete et exsultate* u kojem razrađuje teme koje se tiču samog izvora svetosti, do problema na koje se na tom putu nailazi te na kraju o značajkama koje su ključne da bi se svetost ostvarila.

Stoga upravo ovaj rad će pobliže pokušati razložiti cjelokupnu encikliku i problematiku koju obrađuje. Tako se u prvom dijelu obrađuje tema same naravi kršćanske svetosti, njenih izvora, Krista kao temelja te poziva na koji smo svi pozvani. Drugo poglavlje se dotiče svijeta kao smetnje na putu ostvarenja svetosti, te u sklopu toga se spominju neopelagijanizam i gnosticizam kao glavni suvremeni neprijatelji. U sklopu toga će se govoriti o svijetu postmoderne i njenom duhu koji koči čovjeka u potpunom predanju sebe Bogu. Treće poglavlje progovara o nekim značajkama koje bi trebale resiti svakoga kršćanina, te u sklopu toga se posebno osvrće na značajke koje papa Franjo ističe kao važne, a među njima su radost, zajedništvo, budnost itd. U posljednjem poglavlju rada se osvrće na blaženu Djevicu Mariju i njenu ulogu u životu kršćanina; ističe se njena vjernost Ocu i njegovim planovima te ljubav kojom se predavala Sinu. U sklopu toga rad poziva svakog kršćanina na predanje sebe Majci te otvaranje naših srca Bogu upravo po uzoru na nju.

# 1. NARAV KRŠĆANSKE SVETOSTI

## 1.1. Općenito o svetosti

Kršćanstvo svoje poimanje svetosti vuče iz Svetoga pisma gdje se svetost pripisuje prvo Bogu Stvoritelju. Teologija kaže da je „svetost sama bit Božja; u izvedenom smislu, svetost je u ljudima sudioništvo po milosti u Božjoj svetosti.“<sup>1</sup> Pojam „sveto“ u latinskom glasi „sacrum“ što je u prvotnom smislu nešto što je odijeljeno i dostojno dubokoga poštovanja. Govor o Božjoj svetosti nalazimo već u prvim dijelovima Svetoga Pisma; u Knjizi proroka Izaije 6,3 vidimo poznati trostruki usklik 'svet' upućen Bogu Sabaotu. Hebrejska riječ 'kadoš' izriče posebnost Božju – Bog je apsolutno drugačiji u odnosu na svijet i sve stvoreno. U Starom Zavjetu svetost se prvotno odnosi na samu osobu Boga, a zatim i na ono što je s Njim povezano. S obzirom na to da Bog čovjeka stvara na svoju sliku i poziva ga da participira na njegovoj naravi, čovjek je isto tako svet. Svetost nije jedna od Božjih kvaliteta, već oznaka njegove naravi. U tom opisu u knjizi proroka Izaije vidimo da je riječ o Bogu čija svetost nadvisuje sva kraljevstva zemaljska. Tu snagu njegove moći posebno naglašavaju serafi koji imaju po tri para krila i s njima skrivaju lice Gospodnje jer je Gospod toliko velik i svet da ga nitko ne može gledati izravno u oči. Dva su razloga Božje svetosti: on je transcendentan i on je identičan samome sebi tj. u sebi nema dvojnosti. Središnja tema prorokovog navještaja je svetost Božja; on često Jahvu naziva 'svecem Izraelovim' (Iz 1,4; 5,19). Ova Božja svetost od čovjeka traži da i on sam bude posvećen i očišćen od grijeha. Bog čovjeka poziva da participira na Njegovoj biti i tako postane sam svet. Taj poziv je najjasnije prikazan u Knjizi Levitskog zakonika sa Gospodinovom rečenicom „sveti budite. Jer sam svet ja, Gospodin, Bog vaš“ (Lev 19,2). U Novom Zavjetu se Božja svetost pridaje Kristu kao posredniku Božje stvarnosti u svijetu. „U Njemu nas sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim“ (Ef 1,4-5) kaže Pavao u svojoj Poslanici Efežanima. Svetost na koju nas Bog poziva jest njegovo djelo, ali zahtijeva našu suradnju. A to predanje ovisi o ljubavi – što je prisnija povezanost, to je i svetost veća. U svetosti rastemo u onoj mjeri u kojoj rastemo u ljubavi. Ta svetost – ljubav znači truditi se odgovoriti na vodstvo Duha. Ako nema ljubavi, svi naši čini ostaju naravni i vezani za ovaj svijet.

Činjenica je da Izraelski narod doživljuje Božju svetost u odnosu na vlastitu slabost i grešnost. U susretu sa Božjom svetošću postaju svjesni svoje malenkosti. Međutim, unatoč prvotnoj i

---

<sup>1</sup> Svetost, u: *Enciklopedijski teološki rječnik*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009., str. 1126.

temeljnoj Božjoj svetosti, čovjek priznajući Božju transcendenciju, participira na njoj. Unatoč tomu što je Bog u svojoj ontološkoj i povijesnoj zbilji drugačiji od stvorenja, On uspostavlja dijalog s njim i utemeljuje 'sveti narod.' Gospodin u svojoj svetosti je čovjeku istodobno nedostižan i blizak. Ta bliskost se očituje u događaju susreta s Mojsijem kad mu objavljuje svoje ime. Upravo to iskustvo prijateljskog odnosa s Bogom preobražava čovjeka i čini ga sposobnim da i sam ostvari svetost. Tako o Božjoj svetosti uči i KKC kada kaže „ono što je od nje očitovano u stvaranju i povijesti Pismo naziva *Slava*, ižaravanje njegova Veličanstva. Stvarajući čovjeka 'na svoju sliku, sebi slična', Bog ga kruni slavom, ali počinivši grijeh čovjek je lišen '*slave Božje*'. Otada Bog svoju svetost očituje objavljujući i darivajući svoje Ime, da čovjeka obnovi 'po slici njegova Stvoritelja'“. <sup>2</sup> Stoga, sva ostala bića su sveta u onoj mjeri u kojoj imaju udjela u Božjoj svetosti. U Novom zavjetu sv. Petar naziva Kristove sljedbenike rodom izabranim, kraljevskim svećenstvom, svetim pukom (usp. 1Pet 2,8).

U ranome srednjem vijeku naslov „svet“ se uglavnom pridavao biskupima i opatima plemićkog podrijetla. „Tek od 5. st. 'svet' postaje kvalifikacija u današnjem smislu, dakle pridjev koje se je davao nekome za neporočno, moralno življenje i koji je prethodio imenu dotične osobe“.<sup>3</sup> Svetosti Crkve posebno pogoduju savjeti Gospodina u Evanđelju: djevičanstvo i celibat, poslušnost i siromaštvo. U postapostolskom dobu naziv 'sveti' je pripisivan mučenicima i drugim kršćanima koji su se istaknuli življenjem duboko moralnog života. Razvojem kršćanstva i dobivanjem slobode, uzor kršćanskog življenja postaje asket, tj. pustinjaci i prosjački redovi. Taj ideal svetosti se vezao uz evanđeosko siromaštvo i pripovijedanje. Isto tako, sa slobodom je započela gradnja crkvi i bazilika, kult svetačkih relikvija, molitve po zagovoru mučenika itd. U 4.st. čašćenje svetaca postaje jedan od temeljnih elemenata kršćanstva, koje je ostalo sve do danas. „Poput mučenika i asket je Kristov 'atleta', i on se bori protiv demona te ih pobjeđuje“.<sup>4</sup>

Kršćanska duhovna teologija razlikuje dvije vrste temeljne svetosti: ontološka i moralna. Ontološka svetost je ona koja nam je darovana po sakramentu krštenja tj. ona koju smo dobili bez ikakvog truda. Crkva je stoga ontološki sveta zbog svog suodnosa sa Presvetim Trojstvom te tu svetost ne može izgubiti. Moralna svetost s druge strane je ona koja ovisi o trudu svakog pojedinca; o žaru zajednice da bude Kristova. Moralna svetost se ostvaruje u životnoj situaciji s Duhom Svetim. Gledano sve zajedno, iako se po teoriji ove dvije svetosti razlikuju, one ipak čine jednu potpunu svetost. Zadatak kršćanina jest slijediti Krista te ostvariti svetost u svom

---

<sup>2</sup>*Katekizam Katoličke Crkve*, Glas Koncila - Hrvatska biskupska konferencija, Zagreb, 1994., br. 2809.

<sup>3</sup>Mladen Parlov, Marulićev govor o svetosti i svecima, u: *Colloquia Maruliana XVI* (2007.), str. 67.

<sup>4</sup>*Isto*, str. 68.

životu. Preciznije rečeno, vanjsko življenje u svijetu mora odgovarati ontološkoj stvarnosti. Kršćanin treba postati onaj kojega ne vodi ljudska pala narav povezana sa grijehom, već Duh koji u njemu prebiva. Stoga jednostavno rečeno, dva su čimbenika svetosti: Bog koji poziva i čovjek koji treba prihvatiti taj poziv. Gledajući da svetost od Boga proizlazi i razvija se čovjekovim sudjelovanjem, mogu se nabrojiti neke značajke svetosti:- nadnaravna je: dolazi od Gospodina te ju je potrebno izmoliti; - mora biti ponizna: ne može čovjek računati samo na svoje snage; - puna je pouzdanja:potrebno je razviti svijest da bez Boga ne možemo učiniti ništa; - trebala bi biti trajna: svetost kao i krepost, ne može samo prestati, ona je trajni elan u životu kršćanina; - trebala bi biti praktična: darovana, ontološkasvetost treba postati življena svetost.

## **1.2. Krist u središtu kršćanske svetosti**

Danas postoje brojne teorije o tome što je svetost. S jedne strane imamo svijet koji često pod pojmom svet tj. blažen život smatra posjedovanje materijalnih stvari koje bi čovjeku omogućile ovozemnu sreću i zadovoljstvo. Drugi pak smatraju da je blažen život onaj pun znanja i informacija, život potpune razumske spoznaje. No kršćani su svjesni da je ta ljudska „svetost“ kratkog vijeka, lako propadljiva i kratkog žara. S druge strane dolazi Krist; jednostavan u svemu, a njegova žar se u nama sve više rasplamsava svakim trenutkom predanja. On, jednostavni drvodjela iz Nazareta, a u isto vrijeme Bog; cijelih je 30 godina svog života proveo u pritaji, ne stvarajući puno buke – a opet svetošću izgarao. „Riječ je postala tijelo da nam bude uzor svetosti: Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene. Ja sam Put, Istina i Život.“<sup>5</sup> kaže Katekizam Katoličke Crkve. Često ljudi smatraju da su na svetost pozvani malobrojni, oni bez grijeha. A znamo da su i sami sveci oni koji su često proživljavali tzv. „tamnu noć“ smatrajući se nedostojnima Krista. Don Tomislav Ivančić s obzirom na taj može se reći problem, lijepo kaže „ono što nama ovdje na Zemlji manjka a to je stalna pomisao kao da su sveci neki izvanredni ljudi. A tek svetac je normalan čovjek. Svi oni među nama koji misle da ne mogu biti sveti nisu zdravi ni duhovno ni psihički ni tjelesno. Oni nisu

---

<sup>5</sup>Katekizam Katoličke Crkve, br. 459.

normalni. Jer biti svet to ne znači biti bez grijeha. To ne znači biti bez slabosti da budete samo dobri, samo čestiti, da činite čudesa“.<sup>6</sup>

Polazna točka kršćanske svetosti je promatranje života i djela Isusa Krista – njena učitelja. Kršćanska vjera se temelji na Kristovoj vjeri kao prauzoru. Krist se nudi ljudima kao posrednik između njih i Oca; On postaje način kako participirati na Očevoj biti. On sam to potvrđuje riječima: „Nitko ne može doći Ocu osim po meni“ (Iv 14,6). *Katekizam Katoličke Crkve* nas uči kako je Isus „od početka 'onaj kog je Otac posvetio i poslao na svijet', začet kao 'svet', u djevičanskom Marijinu krilu.“<sup>7</sup> U osobi Krista čovjek dobiva priliku da razgovara sa Bogom 'oči u oči', da s Njime dijeli život, radosti i patnje na putu ostvarenja na koje je pozvan. Krist svojim životom i riječju postaje model ljubavi i vjernosti Ocu jer „Isus posjeduje stav vjernosti prema Bogu u punini i zato je u stanju usaditi taj stav onima koji se pouzdaju u Njega!“<sup>8</sup> Krist je Bog i čovjek. Upravo iz tog razloga što Krist ima iskustvo Boga i čovjeka, Krist poznaje sve čovjekove patnje i prepreke na putu svetosti. Iz tog razloga On je u mogućnosti postati uzor kakav čovjeku treba; uzor s kojim će se čovjek moći poistovjetiti, a ne neki udaljeni, izvansvjetovni Bog. Također, upravo iz tog razloga što je Krist ne samo Bog već i čovjek, to omogućuje čovjeku da uvidi da je svetost ljudska i svakodnevna, upućena svima. Ipak „iako je svetost u Isusu sasvim obična i ljudska, ona očituje božansku jasnoću i odlučnost: daje do znanja da ju se ne može obezvrjediti, iskoristiti, s njome trgovati, potkupiti je ili kupiti; ona nije neki neodređeni blagi osjećaj ili razdragano ozračje sreće, što bi ustvari obmanjivalo čovjeka.“<sup>9</sup>

Cijeli kršćanski život jest uronjenost u život Presvetog Trojstva, a napose Isusa Krista. Da bi razumjeli ulogu Krista u našem životu, prvo je potrebno razumjeti ulogu Duha u životu Krista. Cijeli Kristov život, od samoga začeca do uskrsnuća je prožet djelovanjem Duha Svetoga. Kristovo začecje i rođenje je djelo Duha u krilu Djevice Marije. Nadalje, Kristovo prikazanje na Kalvarji i uskrsnuće je zapečaćeno zahvatom Duha. Kao što Duh djeluje u Kristu, on svakog krštenika uvodi u dinamičnost života Presvetoga Trojstva. Dolaskom Duha započinje život Crkve; te se vidi iz Svetog pisma da je cijelo djelovanje apostola plod djelovanja Duha u njima. Stoga je potrebno imati na umu da ukoliko želimo biti sveti, u tome nam najviše može On pomoći kojemu je i samo ime Duh *Sveti*. Duh je taj koji u nama

---

<sup>6</sup>Tomislav Ivančić, *Građani Neba*, (1.11.2019.), [https://hagio.hr/nova-eva/gradani-neba/?preview=true&thumbnail\\_id=1363&fbclid=IwAR3SUBR60CVzP5ce95H1u\\_kkFbCch3k6xy6Sr8u1wqGsZMqCIuO7B4JXFQ8](https://hagio.hr/nova-eva/gradani-neba/?preview=true&thumbnail_id=1363&fbclid=IwAR3SUBR60CVzP5ce95H1u_kkFbCch3k6xy6Sr8u1wqGsZMqCIuO7B4JXFQ8), (pristup: 23.3.2020.)

<sup>7</sup>*Katekizam Katoličke Crkve*, br. 437.

<sup>8</sup>Hrvoje Kalem, Isus Krist – početak i dovršitelj vjere, u: *Diacovensia*, 26 (2018.) 4, str. 560.

<sup>9</sup>Antun Čečatka, Svetost -smjerokaz u pastoralu duhovnih zvanja, u: *Bogoslovska smotra*, 74 (2004.) 3, str. 954.



oblikuje novi život, potiče nas 'da svučemo staroga, a obučemo novoga čovjeka' (usp. Ef 4,22.). On je taj koji u nama suobličuje Kristov lik i potiče nas da zajedno s Kristom iskažemo slavu Ocu. Uvijek je potrebno imati na umu da „o našoj vjernosti Duhu Svetom ovisi sav naš vjernički život, naš duhovni napredak, naše spasenje i stupanj nebeske sreće“.<sup>10</sup>

Svetost se ne sastoji u tome da činimo izvanredne stvari, već da se sjedinimo s Kristom cijelim svojim bićem. A to sjedinjenje se događa u trenutku kada se dajemo drugima, kada iskazujemo i živimo temeljne međuljudske vrijednosti. To sjedinjenje čovjek postiže na način da uroni u blaženstva koja nam je Gospodin u Govoru na gori izrekao. U tom trenutku možemo zajedno sa sv. Pavlom reći: „Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist“ (Gal 2,20). Te Pavlove riječi su upravljene ljudima svih vremena i običaja; ljudima svih staleža. Sv. Augustin stoga s pravom kaže da nisu blaženstva za neke ljude, a druga za druge; već sva blaženstva za sve one koji žele biti sveti.

Blaženstva kojima nas Krist uči nisu neka koja je On samo 'bacio' pred svoje učenike i rekao 'to činite.' Prije nego upućuje učenike što činiti, On to čini prije njih. On prvi pokazuje krotko srce, pravednost, mir itd. Da bi ostvarili blaženstva, potrebno je 'nasljedovati Krista'; uroniti u njegovu bit i pratiti njegove korake. Jer „duhovni rast teži za sve intimnijim sjedinjenjem s Kristom.“<sup>11</sup> Potrebno se u životu uvijek voditi po pitanju: „Što bi Krist učinio na mome mjestu? Potrebno se je prilagoditi načinu Kristova razmišljanja, poprimiti njegov duh, njegovo držanje, njegovo nutarnje duhovno bogatstvo.“<sup>12</sup> Ali isto tako, ovdje treba imati na umu da Kristov način života nije statičan i bez žrtve već upravo suprotno: cijeli Kristov život je dinamična ljubav prožeta žrtvom za druge. Nasljedovati Krista znači biti njegova slika u svijetu, znači služenje drugima i pod teretom križa. Nasljedovati Krista znači vjerovati u Njega kao što On vjeruje Ocu, unatoč životnim nedaćama. Stoga, ukoliko pojedinac želi nasljedovati Krista, to je ono što treba imati na umu; inače će brzo odustati od tog puta. Kršćanski život nije život izoliranosti i 'posjedovanja' Krista samo za sebe, već život koji uključuje druge u svim elementima života.

Važno je promotriti stoga kojim redoslijedom Krist izriče blaženstva. Započinje sa blaženstvom „Blago siromasima duhom, njihovo je kraljevstvo nebesko.“ Što znači biti siromašan duhom? Da bi ovo razumjeli, važno je poznavati mentalitet u kojem je ovo izrečeno. U židovskom mentalitetu Boga se smatralo kao pravog i jedinog zaštitnika, posebno

---

<sup>10</sup>Mato Rusan, *Kako najuspješnije živjeti*, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Zagreb, 2006., str. 65.

<sup>11</sup>*Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2014.

<sup>12</sup>Mladen Parlov, *Izabrane teme iz teologije duhovnosti*, Crkva u svijetu, Split, 2009., str. 148.

udovica i siromašnih. S obzirom na to, Isus želi reći da su blagoslovljeni oni kojima je jedini oslonac Bog. Često se danas čovjek veže na materijalna postignuća, zemaljski uspjeh smatrajući svojom zaštitom i sigurnošću. U trenucima kada se dogode određene nepogode i čovjek izgubi dio svog bogatstva, on se smatra ugroženim. Papa Franjo podsjeća u pobudnici *Gaudete et exultate* na Isusovu prisposobu o ludom bogatašu koji je zgrčao bogatstvo ne misleći da bi mogao umrijeti sutra. Evanđelist Marko nas stoga podsjeća sa riječima „Što koristi čovjeku, ako dobije sav svijet, a pritom izgubi dušu svoju?“ (Mk 8,36) da kada čovjek samo bira materijalno mjesto Boga, ostvaruje gubitak duše. A ima li što vrijednije od duše? Siromašni duhom su oni koji se pouzdaju u Boga u toj mjeri da znaju da su bez Njega prazni; točnije znajući da su samo po Njemu bogati.<sup>13</sup>

Drugo blaženstvo o kojem nas Krist uči kao da je u sebi kontradiktorno; ono znamo glasi „Blago ožalošćenima, oni će se utješiti!“ Žalosni o kojima Isus ovdje govori su žalosni u očima svijeta, oni koji se ne boje nositi svoj križ pod reflektorima blještavog i savršenog svijeta. Vidimo da jedan od problema čovjeka današnjice je da uvijek mora biti sretan; kao da tuga nije osnovni dio života. Posebno se to može vidjeti kod mladih koji su zaogrnuti plaštom savršenog života koji nameću društvene mreže i očekivanja istih. Čovjek često zaboravlja da je i sam Krist bio usamljen, da je plakao i padao. Sam Bog je pokazao da je u redu biti zamrljan. Da nije cijeli život lijepi instagram filter. Dok Krist nudi križ „svijet nam nudi upravo suprotno: zabavu, užitak, razonodu i bijeg od stvarnosti, i govori da je to ono što život čini dobrim“.<sup>14</sup>Ljudski gledano, ti pojedinci koji se ne boje pokazati rane nemaju uopće razloga za radost, a Isus jasno govori da će oni od Boga primiti utjehu. Osoba koja shvaća da život nije bajka i ne boji se suosjećati s drugima, sposobna je dosegnuti svetost o kojoj Učitelj govori. Primjer nam uvijek može biti Majka Terezija i cijeli njezin život – ne bojati se poviti tuđe rane. Kao i Šimun i Veronika.

Nakon prva dva blaženstva, Isus u trećem blaženstvu govori o krotkima koji će baštiniti zemlju. Tko su ti krotki i što uopće znači biti krotak? Čovjek po svojoj prirodi je promjenjivog raspoloženja i određene situacije ga pogađaju te je potpuno razumljivo da ponekad reagira 'vatrenije' nego što bi htio. U tom stanju čovjek često kaže i učini ono što zapravo nije mislio i htio – i nakon što se smiri shvaća da ništa nije postigao, osim povrijedio još više sebe i bližnjega. Isus nam predlaže drugačiji način djelovanja: krotkost. David u svom 37-om psalmu nam govori kako razvijati krotkost. „Nemoj se žestiti na opake, zavidjet nemoj

---

<sup>13</sup>Usp. Franjo, *Gaudete et exultate – apostolska pobudnica o pozivu na svetost u suvremenom svijetu*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2018., br. 74.

<sup>14</sup>*Gaudete et exultate*, br. 75.

pakosnicima“(Ps 37,1)i odmah u sljedećem stihu nam govori zašto da to ne činimo; jer „kao trava brzo se osuše, ko mlada zelen brzo uvenu“ (Ps 37,2).

Zlo uvijek ima kratak žar, tamu silnu rastjera i najmanji trag svjetla. Krepost krotkosti se može pronaći u sinonimima kao što su umjerenost i blagost. U današnjem svijetu ove kreposti se smatraju često kao nešto sladunjavo, a osoba koja je blagoslovljena tim krepostima kao slabić. „Međutim krotkost je krepost jakih jer najteže je vladati samim sobom.“<sup>15</sup> Čovjeku koji zna vladati sobom u izazovnim situacijama 'njegova će pravda zasjati ko' svjetlost i pravo njegovo ko' sunce podnevno' (usp. Ps 37,6).

Četvrto blaženstvo je zadnje od „blaženstava čovjekove ovisnosti o Bogu.“ U njemu Gospodin govori o gladnima i žednima pravednosti. Postavlja se pitanje što je pravednost, posebno u današnjem svijetu. Tjelesna glad i žeđ je osnovna potreba čovjekova života – treba mu da opstane. Kolika li je tek onda važnost duhovne pravednosti koja daje slobodu od izopačenosti svijeta? Pravednost u SZ je označavala djelovanje u skladu sa Zakonom, po Božjem planu. Vidimo sliku Abrahama koji „povjerova i uračuna mu se u pravednost.“ (usp. Rim 4,3). Stoga slijedi logičan zaključak da bi kršenje Zakona bila nepravda. Pravednost o kojoj Krist govori je ustrajna težnja čovjeka da živi po božjemu, da težimo višem. Ta pravednost o kojoj Krist govori je drugačija od pravednosti ovoga svijeta – svijet nikada do kraja ne može napojiti ni nahraniti čovjeka – ta samo Krist to može. I on sam to kaže Samarijanki na bunaru kada kaže da će joj dati vode žive. Pravednost se odnosi na čovjekov dobar odnos s Bogom, bližnjim i samim sobom. Kao što Krist kaže da ne možemo ljubiti Boga kojega ne vidimo ako ne ljubimo brata kojega vidimo, isto tako ne možemo govoriti o zajedništvu s Bogom ako nismo u dobrom odnosu s bližnjim. Pravednost je temelj na kojem se svi odnosi grade. Glad i žeđ za pravednošću bi značila uvijek se zalagati za istinu, pa i onda kada sile svijeta napadaju i žele zataškati tu istinu. Bog utažuje našu žeđ i glad svojom riječju, ali i samim svojim bićem. Dovoljno je biti s Njim u tišini da bi bili ispunjeni. Znamo primjere svetaca koji su godinama življeli samo od blagovanja jedne hostije dnevno. To je ta vjera u Gospodina kojoj trebamo težiti – shvaćanje da nam nije od koristi tjelesno i svjetovno ako nemamo u sebi Njega samoga. Stoga, bez obzira na nepravde koje čovjek u grešnom svijetu može i hoće doživjeti, ne treba se previše brinuti; jer „gladna i žedna duša koja čezne za

---

<sup>15</sup>Domagoj Matošević, Blago krotkima, oni će baštiniti zemlju (27.7.2019.), na:<https://zenavrsna.com/blago-krotkima-oni-ce-bastiniti-zemlju/20102>, (pristup: 23.3.2020.)

Bogom, kao što košuta žudi za izvor-vodom, doći će i lice Božje gledati“.<sup>16</sup>A nema veće nagrade od te.

Peto blaženstvo glasi: „blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrđe!“ (Mt 5,7). Današnji čovjek živi u svijetu u kojem se sve mjeri uspjesima u odnosu na druge. Danas je sve „quid pro quo“, tj. usluga za uslugu. Milosrđe o kojem Isus govori je suprotno milosrđu ovoga svijeta. On nas uči da ljubimo i molimo za one koji nas progone, da budemo milosrdni prema onima koji nam čine zlo. Nešto takvo je odlika pravoga sveca. Evanđelist Luka nas podsjeća da budemo milosrdni kao što je milosrdan Otac nebeski. Znamo i sami da čovjek često ne zaslužuje Božje milosrđe, već Božju pravdu – a opet Gospodin na nas gleda pun samilosti i dobrote. Stoga je važno, ako čovjek želi biti bliži Bogu, treba biti bliži čovjeku. „Milosrđe ima dva aspekta: davanje, pomaganje i služenje drugima, ali i oprost i razumijevanje“.<sup>17</sup> Sv.Pavao s razlogom u Poslanici Galaćanima kaže „vjera ljubavlju djelotvorna“ (Gal 5,6). Nema ništa tužnije od čovjeka, a napose kršćanina kojega nije briga za druge ljude. Svatko je pozvan na služenje drugome, bez obzira na stalež. Ta i udovica je dala svoja posljednja dva novčića. Nije bit davati od svoga viška, već dati od sebe i kada nismo sigurni u sutra. Najpoznatija prispodoba o milosrđu je zasigurno ona o milosrdnom Samaritancu. Milosrđe za drugoga uključuje uočiti potrebu drugoga, sažaliti se nad njima i učiniti što je u našoj moći da mu umanjimo bol. Na to nas pozivaju Isusove riječi „što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste“ (Mt 25,33b-40). Krist je u svakom siromahu, usamljenom, napuštenom. Ljubav prema bližnjemu ne znači da ljubimo samo one nama slične, istog ili boljeg staleža; već kršćanska ljubav znači ljubav prema onima na marginama društva koji nam nemaju čime uzvratiti. Podsjeća nas evanđelist Luka da mjerom kojom mjerimo bit će nam mjereno. Sebičnost i hladno srce isključuju svaku ljubav prema drugome. Stoga, tko nije sposoban za ljubiti bližnjega, neće biti sposoban ni ljubiti Boga.

Isusovo blaženstvo: „Blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrđe“ kao da nam govori: „Možeš li, suvremeni čovječe, u svojoj svakodnevnoj borbi za osobnu egzistenciju uočiti barem malo potrebu drugoga? Imaš li još uvijek sućutno srce koje se zna sažaliti, zastati,

---

<sup>16</sup>Elvis Ražov, Tumačenje blaženstava – Izlaganje dr. don Elvisa Ražova na predstavljanju knjige ‘Putokazi sreće, blaženstva i svjedočanstva vjernika’ (20.10.2016.), na: <https://www.zadarskanadbiskupija.hr/?p=20329>, (pristup: 26.3.2020.)

<sup>17</sup>*Gaudete et exultate*, br. 80.

poslušati i s drugim zaplakati? Možeš li pronaći način da unatoč svojem siromaštvu učiniš nešto konkretno i učinkovito za dobro drugoga koji je u potrebi?“<sup>18</sup>

Šesto Isusovo blaženstvo glasi „Blago čistima srcem, oni će Boga gledati.“ (Mt 5,8). Kada se spomene riječ „čistoća“ ljudima često prva misao ide na spolnu čistoću. No, čistoća o kojoj Krist govori se ne može ograničiti samo na čudorednost. Riječ 'čistoća' u ovom kontekstu dolazi iz grčkog naziva *katharos*, a označava određenu kvalitetu nečega. S obzirom na vrijeme u kojem Isus pripovijeda, to se može primijeniti na kvalitetu uroda, vina i sl. U Mudrim Izrekama sveti pisac veli: „A svrh svega, čuvaj svoje srce, jer iz njega izvire život“ (Izr 4,23). Kakvo je srce čovjekovo, takav je i čovjek. Krist naziva svoje učenike „svjetlom svijeta“, a to svjetlo se ne može biti ako je srce umrljano blatom; ako nismo svjetlo, onda smo sol koja obljutavi (usp. Mt 5,13-15). Čista srca su oni koji cijelim svojim bićem ljube Boga Stvoritelja, oni kojima unutrašnje stanje odgovara vanjštini djela. Katekizam Katoličke Crkve nas uči da „čisti srcem su oni koji su svoj um i volju uskladili sa zahtjevima božje svetosti, poglavito na tri područja: u ljubavi, čistoći ili spolnoj ispravnosti i u ljubavi prema istini i pravovjerju“.<sup>19</sup> Jedino nas povezanost sa Kristom u svemu što jesmo i činimo može osloboditi od nečistoća koja nas neprestano okružuju. Kada nas Isus poziva na čistoću, kao da nas poziva da sačuvamo sami sebe od svijeta, svoju posebnost koja iz Njega izvire. Kao što čuvamo hranu da se ne kvari, isto tako treba i srce čuvati.

Onaj čovjek koji ima srce za bližnjega u nevolji, obično prije toga ima srce za Boga. Stoga nas i psalmist upozorava da ne budemo srca tvrda, već glas Gospodnji da slušamo (usp. Ps 95). „U Matejevu evanđelju također vidimo da je ono što izlazi iz srca ono što onečišćuje osobu, jer iz srca izlaze ubojstva, krađe, lažna svjedočanstva i druga zla djela. Iz nakana srca izvire želje i najdublje odluke koje stvarno određuju naše postupke“.<sup>20</sup> Osoba čista srca je ona osoba kojoj je savjest čista. Stoga, kada Krist kaže da će čisti srcem Boga gledati, misli na one koji su u zajedništvu već sada na zemlji sa Riječi i Duhom. Čisti smo onda kada sa Sv. Pavlom možemo reći da ne živimo više mi, nego Krist u nama (usp. Gal 2,20). „Čistoća srca preduvjet je za gledanje“.<sup>21</sup> Kada srce iskreno ljubi Boga i bližnjega, bez ikakve dvostruke namjere ili iz pobude da bude hvaljeno, tada to srce može Boga i gledati. Krist nam obećava tu nagradu. Zato je potrebno Njega uvijek moliti: „Isuse blaga i ponizna srca, učini srca naša

---

<sup>18</sup>Domagoj Matošević, Blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrde (10.8.2019.), na: <https://zenavrsna.com/blago-milosrdnima-oni-ce-zadobiti-milosrde-domagoj-matosevic/20628>, (pristup: 25.3.2020.)

<sup>19</sup>Katekizam Katoličke Crkve, br. 2518.

<sup>20</sup>*Gaudete et exultate*, br. 85.

<sup>21</sup>Katekizam Katoličke Crkve, br. 2518.

po srcu svome.“ Isto tako, ako čovjek želi doživjeti Svetoga i osjetiti miris svetosti, valja mu zaustaviti pogled na Isusu i promatrati njegovo lice.“<sup>22</sup>

Sedmo blaženstvo koje Matej donosi u evanđelju glasi „blago mirotvorcima, oni će se sinovima božjim zvati“ (Mt 5,9). Čovjek od svojih početaka, od prvoga grijeha živi u svijetu nemira, ratova i mržnje. Živimo u svijetu u kojem svakodnevno izbijaju novi sukobi i ratovi. Čini se da smo postali indiferentni na brojne vijesti o krvoprolićima koje nas okružuju; kao da smo potpuno otupjeli na mržnju među nama i vidimo to kao jednu normalnu pojavu u svijetu. Možda su se i tako osjećali Isusovi slušatelji kada im je govorio o blaženstvima. Sigurno je da je bilo i gladi i siromaštva i progona. I tu nastupa Krist i donosi nadu. Njegove riječi od trenutka u kojem ih je izgovorio odzvanjaju sve do danas. U tom svijetu strke i uzajamne mržnje, dolazi Krist i poziva na mir. Poziva do te mjere dasebe kao žrtvu predaje – da bi nas poučio da mržnja ne vodi nigdje, već samo ljubav za blišnjega. Mržnja koju Krist želi izliječiti ne odnosi se samo na velike, svjetske ratove i krvoprolića, već i na svakodnevne kao što su ogovaranje, klevete i sl. Sa svakim našim činom ili riječju, bez obzira koliko ga smatrali nevažnim, širimo sjeme zla. Svjesni smo da su nažalost i sami Kristovi učenici kroz povijest zaboravili na Kristovu istinu i činili brojna krvoprolića, i to sve u krivoj slici da je upravo to za Krista. Mirotvorci su oni koji grad mir u društvu bez obzira na uvjete i mržnju koju primaju. To zasigurno nije lako, ali bez obzira na veličinu mržnje koju čovjek mirotvorac prima od svijeta, zasigurno je veća nagrada koju Krist obećava; „oni će se sinovima božjim zvati.“ (Mt 5,9). Mir se ostvaruje u malim gestama ljubavi, krećući prvo od sebe, mijenjanjem vlastitog srca i čišćenjem od oholosti, zavisti i opakih nakana. „Moramo biti mirotvorci, jer graditi mir je umijeće koje traži vedar duh, kreativnost, osjetljivost i vještinu“.<sup>23</sup> Da bi bili sinovi nebeskoga Oca potrebno je slijediti Onoga koji u grad ne ulazi kao Mesija ratnik, nego Mesija mirotvorac.

Posljednje blaženstvo o kojemu Krist govori je upućeno direktno njegovim učenicima, tj. svim tadašnjim i budućim sljedbenicima. I odmah na početku upozorava o patnjama koje će ti isti učenici trpjeti. Blaženstvo o kojemu govori glasi: „Blago progonjenima zbog pravednosti, njihovo je kraljevstvo nebesko“ (Mt 5,10). Naglasak ovog kraljevstva je na onima koji se u svijetu zalažu za istinu i pravdu koju je Krist naviještao. Sam Krist je kao Bog znao što ga čeka na njegovu putu, pa ipak opet svjesno bira ići do te mjere da gubi život radi pravednosti i ljubavi. Progoni nisu stvar prošlosti jer ih i danas Kristovi učenici doživljavaju. U nekim

---

<sup>22</sup>A. Čečatka, Svetost -smjerokaz u pastoralu duhovnih zvanja, str. 953.

<sup>23</sup>*Gaudete et exultate*, br. 89.

dijelovima svijeta i krvlju, ali više jednom neizravnom mržnjom i klevetanjem preko različitih medija. Današnji kršćani doživljavaju izrugivanja i podsmjehivanja sa različitih strana zbog svoje vjere; jer se gleda kao na nešto staromodno. Ali „križ, poglavito umor i bol koje podnosimo u življenju zapovijedi ljubavi i na putu pravde, izvor je našega rasta i posvećenja“.<sup>24</sup> Zato je važno da svakodnevno nastojimo slijediti Učitelja, svjesno svoje slabosti i nestalnosti u vjeri. Krist svojim učenicima najavljuje svoju muku i uskrsnuće u Jeruzalemu, a vidimo da ga Petar pokušava odvratiti od toga. „Zanemaruje i važno ljudsko iskustvo da se sve vrijedno i na ovom svijetu postiže kroz muku, napor i trpljenje“.<sup>25</sup> Krist nas priprema da ćemo radi Njega i njegove riječi biti prognani, pogrđeni i da će zlo slagati protiv nas (usp. Mt 5,11). Ali psalmist nas potiče da pripravimo svoju dušu na kušnju, posebno ističe „primi sve što te stigne i budi strpljiv u nestalnosti svoje bijede. Jer kao što se u vatri kuša zlato, tako i odabranici u peći poniženja“ (Ps 2,3-4). Krist nas podsjeća da je velika plaća na nebesima (usp. Mt 5,11).

Naravno da ovu zadaću nije lako provoditi u životu jer nitko ne voli trpjeti. No, onaj tko ustraje do kraja bit će baštinik kraljevstva nebeskoga. Stoga, ustrajmo kada nas zbog Njega osude i ruke podignu, i kada u tamnice odvuku. Nema veće radosti nego biti omražen od svijeta zbog prijateljstva sa Kristom. On nas pripravlja ali i tješi riječima „svi će vas zamrziti radi imena mojega. Ali ni vlas s glave vam neće propasti. Svojom ćete se postojanošću spasiti“ (Lk 21,17-19). Jer kada se čovjek uzda u Gospoda, krila mu rastu kao orlu; trči i ne umara se, hodi i ne malakše (usp. Iz 40,30-31). Potrebno je da svaki kršćanin shvati da slavu Bogu ne daje i rast u svetosti ne ostvaruje samo bogoslužjem i izvršavanjem zakona. Istina, to je važan temelj, ali ono što Krist od nas više traži su djela ljubavi. Psalmist nas podsjeća da „žrtva Bogu duh je raskajan, srce raskajano, ponizno, Bože, nećeš prezreti“ (Ps 51,19). Potrebno se pred Kristom ogoliti, dati mu sve što jesmo. Srce na pladnju da on upravlja njime kako želi. Kada Kristu dopustimo da bude naš Učitelj, tek tada možemo spoznati tajne ljubavi. Kako bi ostvarili put na koji nas Otac poziva potrebno je ostvariti prijateljstvo s Kristom i u Njemu utemeljiti cijelu našu egzistenciju. Ispravna egzistencija i čisto srce se prije svega ostvaruje kroz molitvu. Središte Isusova života je bio Njegov odnos s Ocem koji je prije svega bio prožet molitvom, o čemu vidimo iz sv. Pisma koje uči da je Krist često odlazio u osamu i molio. Kao što je Krist molio u osami, tako i nas uči kada kaže „uvijek treba moliti i nikada

---

<sup>24</sup>*Gaudete et exultate*, br. 92.

<sup>25</sup>Elvis Ražov, Tumačenje blaženstava – Izlaganje dr. don Elvise Ražova na predstavljanju knjige ‘Putokazi sreće, blaženstva i svjedočanstva vjernika’ (20.10.2016.), <https://www.zadarskanadbiskupija.hr/?p=20329>, (pristup: 27.3.2020.)

ne klonuti“ (Lk 18,1). Molitva je sredstvo koje je nadohvat svakom kršćaninu, u svakom trenutku života. Molitva ne treba uvijek nužno biti ispunjena riječima, to može biti i tišina. Molitva se sastoji u želji da se uvijek traži Božji glas i u spremnosti biti poslušan Njegovoj volji. Svako djelo i misao tokom dana možemo prenijeti u molitvu, jer „Kraljevstvo Božje dolazi preko onih čije srce osluškuje Božji glas. Za takvo srce moramo uvijek iznova moliti“.<sup>26</sup>

Kao što je Krist sebe predao Ocu, potrebno je da kršćanin i sebe preda Kristu. Tako postaje prinos Ocu sa božanskim prinosom i žrtvom Kristovom. Upravo po tom prinosu čovjek surađuje sa Kristom u izgradnji boljeg svijeta i širenja Kraljevstva. Da bi mogli susresti druge i živjeti blaženstva, potrebno je prvo susresti Gospodina. Da bismo govorili o Kristu, prvo trebamo govoriti s Njim. Sv. Ivan Pavao II. ističe: „Srce Isusovo je izvor života – jer je po njemu dovršena pobjeda nad smrću. Ono je također izvor svetosti – jer je u njemu pobijeden grijeh, neprijatelj čovjekove svetosti, neprijatelj razvoja njegova duhovnog života. Srce Isusovo je polazna točka svetosti svakoga od nas.“<sup>27</sup>

Učeći od Krista koji se utjelovio, svjedočio i na kraju do te mjere ljubio da se predao za nas, mi ostvarujemo svetost. Otac od nas ne traži savršenstvo, već samo da vršimo svoja djela uronjeni u Njegovu ljubav. „Ako u naša djela ne unosimo ljubav, ona nemaju nikakve nadzemaljske vrijednosti ni moći za stjecanje vječnosti“.<sup>28</sup> Svetost je poziv na intimnost s Bogom; i Bog u tu intimnost poziva svakoga čovjeka, bez obzira na društveni stalež i zvanje. Kao što nas Bog poziva na svetost, poziva nas i na djelovanje, jer se akcije i kontemplacija ne isključuju međusobno. Ovo poglavlje zaključimo sa riječima pape Franje: „Onaj koji zaista želi dati slavu Bogu svojim životom, koji zaista želi rasti u svetosti tako da mu život bude proslava Duha, pozvan je mučiti se, ulagati sav svoj trud i umarati se u činjenju djela milosrđa“.<sup>29</sup>

### **1.3. Opći poziv na svetost**

Na pitanje što je svetost i tko je pozvan na nju, u mislima ljudi često stoji prepreka misleći da je to stanje koje je 'rezervirano' samo za određene osobe od Boga izabrane. U očima svakidašnjih ljudi svecem se smatra netko tko je bez grijeha – definicija savršenosti. Čovjek

---

<sup>26</sup>Mladen Parlov, *Izabrane teme iz teologije duhovnosti*, str. 156.

<sup>27</sup>Mato Rusan, *Kako najuspješnije živjeti*, str. 101.

<sup>28</sup>Isto, str. 97.

<sup>29</sup>*Gaudete et exultate*, br. 107.



često sumnja u sebe te misli da ne može on grešan i sa toliko slabosti, težiti nečemu tako visoku kao što je svetost. Čovjeka „ta svijest uznemiruje, smeta, dosadna je, opetovano se vraća, oduzima mir, vedrinu, polet.“<sup>30</sup> Kada čovjek promatra svece, divi se njihovoj uronjenosti u Boga, pa se i često sve to čini nestvarnim. Često se u mislima ljudi javlja pitanje kako su zatomili ljudsku grešnost, svoju narav sklonu padu i sl. Događa se to da čovjek zaboravlja da su kroz povijest Crkve postojali sveci iz različitih staleža i krugova društva, od kraljeva do najobičnijeg radnika i siromaha. I svi oni se razlikuju jedan od drugoga; a opet su uspjeli u zajedničkom cilju – proslavi Gospodina u svom životu.

Sveci nisu neke velike osobe, materijalno bogate, već osobe jednostavna i ponizna srca uronjene u ljubav. Sv. Pavao nas u Poslanici Efežanima podsjeća kako nas je Gospodin za sebe izabrao prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim (usp. Ef 1,4). Papa Franjo nas u svojoj pobudnici *Gaudete et exultate* podsjeća kako netko da bi postigao svetost ne mora biti iz kleričkog staleža, već da smo svi pozvani na svetost na način da živimo ljubav upravo tamo gdje se nalazimo. Svetost se ne sastoji u tome da se bude savršen, jer ipak na kraju to je jedino moguće Bogu Stvoritelju. Papa Franjo nas isto tako podsjeća da su sveci postali toliki ljudi, svijetu nepoznati i nezapisani u kalendare, a opet su ostavili trag, iako nama trenutno neznan. Bavili su se toliko različitim zanimanjima, različitim jezika, kultura i nacija; na sve četiri strane svijeta a opet jedno, svi stado Gospodina. Svetost se sastoji u tome da unatoč padovima i dalje idemo naprijed i rastemo u ljubavi. Jer svetost unatoč svim našim sposobnostima ovisi o djelovanju Duha Svetoga u nama; a On može djelovati potpuno samo ako mu se i čovjek potpuno predaje.<sup>31</sup>

Svetost je u prvom redu Božji dar čovjeku, a tek onda čovjekov trud oko razvitka tog dara. Bog nas bez ikakvog našeg truda i zasluge izvlači iz grešnog stanja i određuje za savršenost. Otac u Sinu čovjeka od početka čini sinom i djetetom. On „Bog Otac oduvijek u Kristu i po Kristu zamišlja i promatra krštenika, oduvijek ga izabire i predodređuje, oduvijek ga blagoslivlje svakim blagoslovom u Duhu Svetome, da bi s Kristom živio, bio uskrišen i proslavljen na nebesima u Kristu, Glavi. To je pravi poredak stvari i krajnji cilj komu se teži. Sve se to kršteniku događa bez trunke osobne zasluge“.<sup>32</sup> Sveci mogu biti maleni tijelom, kao što je primjer svetog Leopolda Bogdana Mandića, ali su oni veliki u duhu. Sveci kao i svi ostali ljudi, prolaze kroz kušnje i tegobe. Znamo da se najveći sveci rađaju u 'tamnim noćima' svog života.

---

<sup>30</sup>A. Čečatka, Svetost - smjerokaz u pastoralu duhovnih zvanja, str. 945.

<sup>31</sup>Usp. *Gaudete et exultate*, br. 6.

<sup>32</sup>A. Čečatka, Svetost - smjerokaz u pastoralu duhovnih zvanja, str. 950.

U svetosti na koju smo pozvani, čovjek otkriva svoj identitet i bit. Stoga je potrebno imati na umu da svetost bude glavni temelj svemu, pa i pri izboru našeg životnog zvanja. Upravo u toj odluci, da se želji za svetošću sve podredi, čovjek ostvaruje „Božji naum: uglaviti u Kristu sve – na nebesima i na zemlji, kako bi Bog bio u svemu“.<sup>33</sup> Unatoč svijetu u kojem čovjek živi koji je često grešan i brzo se mijenja, uvijek ima onih koji teže za duhovnim rastom. A na to smo pozvani svi jer „to je sama mjera kršćanskog života.“<sup>34</sup>

U Nicejsko-carigradskom vjerovanju jedno od obilježja Crkve jest svetost. Izvorno mjesto na kojem se ispovijedala svetost Crkve je bila liturgija. Crkva je sveta jer je Krist svet. Izabrana je od Boga da vrši njegovo poslanje. Svetost Crkve je trajni poziv i izazov. U ostvarivanju svetosti članova Crkve vidi se grešnost njenih članova. Ali bez obzira na to, nikakav grijeh ne može zamračiti svetost Crkve. Katekizam stoga kaže: „Crkva je vjerujemo nepropadljivo sveta, jer Krist, Sin Božji, koji se s Ocem i Duhom slavi kao jedini svet, Crkvu je kao svoju zaručnicu ljubio i za nju dao samoga sebe da je posveti te ju je sa sobom kao svoje tijelo združio i ispunio darom Duha Svetoga, na slavu Božju“.<sup>35</sup> Svetost na koju su kršćani pozvani se ostvaruje djelovanjem Duha u njima. Kada Duh djeluje, oblikuje se ono 'srce koje gori u nama' kao i na putu za Emaus (usp. Lk 24,32). Kao što se svetost svakog pojedinog člana ostvaruje upravo u svakodnevnom životnom okruženju, svetost Crkve se ostvaruje u obdržavanju euharistijskog slavlja.

Drugi Vatikanski Sabor u govoru o pozivu svih kršćana na svetost polazi od izvora, tj. majke Crkve. Koncil ističe odmah na početku kako je Crkva sjeme svetosti njenih članova. Već smo rekli da teologija razlikuje dvije vrste svetosti: moralnu i ontičku svetost. Ta podjela se kao i na kršćane, može primijeniti i na samu Crkvu. Stoga, ontička svetost Crkve proizlazi iz njena odnosa s Presvetim Trojstvom. Krist Crkvu kao svoju zaručnicu čini svetom. S obzirom na svetost Krista kao utemeljitelja Crkve, svi vjernici su pozvani na svetost, na što nas podsjeća i *Lumen gentium* kada kaže: „Svi su u Crkvi pozvani na svetost, bilo da pripadaju hijerarhiji, bilo da ona njima upravlja, prema riječima Apostola: ovo je Božja volja, vaše posvećenje.“<sup>36</sup>

S druge strane, Crkva je moralno sveta zbog svetosti njenih članova, odnosno truda u postizanju svetosti. Ovdje je potrebno opet naglasiti kako unatoč grešnosti njenih članova,

---

<sup>33</sup>A. Čečatka, Svetost - smjerokaz u pastoralu duhovnih zvanja, str. 950.

<sup>34</sup>Benedikt XVI., Biti svet znači biti suobličen u Kristu (13.4.2011.), [http://www.vatican.va/content/benedict-xvi/hr/audiences/2011/documents/hf\\_ben-xvi\\_aud\\_20110413.html](http://www.vatican.va/content/benedict-xvi/hr/audiences/2011/documents/hf_ben-xvi_aud_20110413.html), (pristup: 16.5.2020.)

<sup>35</sup>Katekizam Katoličke Crkve, br. 823.

<sup>36</sup>*Lumen gentium*, br.39.

Crkva ostaje bez grijeha. Još više, ona grešnike „zadržava u sebi s nadom da će ih uspjeti preoblikovati.“<sup>37</sup>

Ta moralna svetost Crkve jest svetost koja se ima tek u potpunosti ostvariti, a na tom putu joj pomaže njena ontička svetost. Govor o grešnosti i svetosti Crkve možemo sažeti u nekoliko točaka:

- Crkva je konkretan narod Božji i stoga je zajednica svetih i grešnih ljudi;
- specifično obilježje Crkve jest svetost, a ne grešnost jer okuplja i vodi ljude Bogu po Kristu u Duhu;
- Crkva je sveta kao cjelina, a ta svetost dolazi od Krista;
- unatoč njezinim nedostacima, Crkva i dalje ostaje sakrament spasenja za svijet;
- svetost članova Crkve ovisi od većeg ili manjeg odaziva njezinih članova na Kristov poziv da budu sveti poput Oca nebeskog;
- Crkva će postati potpuno čista i sveta tek u eshatonu.

Na kraju, o svetosti Crkve se ukratko može reći: „Stoga je najveći znak prisutnosti Duha Kristova u životu Crkve svakako svetost koja se očituje u životu kršćana koji su svim razdobljima povijesti, pružali novo svjedočanstvo Evanđelja. Svetost je znak da Crkva živi na razini duha, da je iznad psihofizičke razine, da vidi dalje, da su joj vizije sveobuhvatne... Svetost je sposobnost ljubiti svijet i čuvati ga od moralnoga i materijalnoga zagađenja“.<sup>38</sup>

Već smo rekli kako se u mislima ljudi javlja pretpostavka da je svetost nešto rezervirano za određene osobe, sa posebnim darovima i sposobnostima. Na tu zamku se i Koncil osvrće kada nas podsjeća da smo svi pozvani na svetost, svatko u svom staležu. Upravo iz te mnogovrsnosti darova kojima Gospodin blagoslivlja, razvija se svetost svih članova Crkve. Papa Franjo nas podsjeća kako nismo stvoreni da bi imitirali druge, već da ono što je važno jest da svatko od nas prepozna svoje darove i učini sve što je u našoj moći da te darove razvijemo, a ne da oponašamo druge.<sup>39</sup> Koncil se u svom govoru o mnogovrsnosti svetosti prvo poziva na pastire Crkve, te tako ističe da oni moraju biti živi primjer Boga te svojim svakodnevnim životom trebaju poticati cijelu Crkvu na rast u svetosti. Ta klerička svetost, bilo biskupska, svećenička ili đakonska, ne prestaje u trenutku ređenja i ne isključuje iz svakodnevne zajednice vjernika, već upravo tada ih to poslanje još više obvezuje. Klerička svetost jest poslužiteljska, ona je ona koja bi trebala biti sazdana od gorljive ljubavi za drugoga. Ona bi trebala uvijek ustrajno poticati na zajedništvo i postojanost u molitvi.

---

<sup>37</sup>Tomislav Šagi Bunić, Poziv svih kršćana na svetost po konstituciji Lumen gentium II. vatikanskog koncila, u: *Bogoslovka smotra*, 35 (1965.), 2, str. 190

<sup>38</sup>Andelko Domazet, Vjerodostojnost Crkve i kategorija svetosti, u: *Obnovljeni život*, 69 (2014.) 4, str. 479

<sup>39</sup>Usp. *Gaudete et exsultate*, br. 11

Nadalje, Koncil se u dogmatskoj konstituciji *Lumen gentium* pozvao i na svetost u braku i roditeljsku svetost. Tako kaže kako se „ženidbeni drugovi i roditelji moraju uzajamno podržavati u milosti i sa radošću primati potomstvo“.<sup>40</sup> O toj svetosti Crkva nas podsjeća i u dokumentu *Gaudium et spes* u kojem kaže da supružnici za voditi svet život trebaju u molitvi tražiti čvrstoću ljubavi, te tada „ako roditelji prednjače primjerom i zajedničkom obiteljskom molitvom, djeca će, i svi koji žive u krugu obitelji, lakše naći put čovječnosti, spasenja i svetosti“.<sup>41</sup> U toj bračnoj i obiteljskoj ljubavi supružnici postaju primjer u svojoj zajednici one ljubavi kojom je Krist ljubio svoju zaručnicu Crkvu.

Koncil se osvrnuo na još neke tipove laičke svetosti, poput 'celibataraca', tj. neoženjenih i udovica, zatim patnika i radnika. O toj dragovoljnoj uzdržljivosti nas podsjeća i Matejevo evanđelje koje donosi Gospodinove riječi 'o nesposobnima koji se takvi rodiše, koje svijet učini nesposobnima ili se sami takvima učiniše poradi Kraljevstva.' (usp. Mt 19,12). I sv. Pavao u svojoj poslanici Korinćanima kada govori o udovicama kaže „bit će ipak blaženija ostane li onako, po mojemu savjetu“ (1 Kor 7,40). Stoga, može se reći da svetost koja se postiže celibatom i udovištvom je jedan od evanđeoskih savjeta po kojemu se pojedinac posvećuje Bogu neodijeljena srca. Svi oni na svoj način pridonose svetosti Crkve.

Svetost na koju Koncil posebno skreće pozornost jest radnička svetost, te se usredotočuje na one koji obavljaju teške poslove. U govoru o radničkoj svetosti Crkva postavlja Krista za „uzor kao onoga koji je radio svojim rukama tesarske poslove“.<sup>42</sup> Na kraju, Koncil ne zaboravlja bolesne i patnike te ističe njihov povlašten put k svetosti na način da se suobličuju sa patnjama Krista.

Ovim oblicima svetosti na koje Koncil svraća pozornost se mogu pridodati još brojni primjeri, no nije bit u tome koliko stotina oblika svetosti se može nabrojati već način na koji se ona postiže. Način na koji ćemo postići tu svetost jest uroniti sebe u ljubav. Kršćanska svetost je nezamisliva bez te uronjenosti u sam izvor. Ljubav je glavni put u kojem se isprepliću svi ostali. Ona je altruistična te se odnosi na Boga i na bližnjega. Svetost na koju smo pozvani se ostvaruje osluškujući riječi koje nam Bog upućuje kroz molitvu, u tišini. No ne samo u tišini i kontemplaciji već i u akciji. Svetost na koju nas Gospodin poziva raste u malim gestama ljubavi za bližnje. Ovdje se možemo prisjetiti scene iz Markova evanđelja o udovici koja je ubacila posljednja dva novčića koja je imala u hramsku blagajnu. Unatoč njenoj teškoj

---

<sup>40</sup>*Lumen gentium*, br.39.

<sup>41</sup>*Gaudium et spes*, br. 48.

<sup>42</sup>*Lumen gentium*, br.41.

situaciji, ona s ljubavlju daje svoj skromni poklon Bogu. Upravo nju Krist postavlja za primjer i uzor; pokazuje da Bog ne traži kvantitetu onoga što darujemo, već način tj. s koliko ljubavi činimo to što činimo. Svetost je vidljiva u strpljenju majke sa djetetom, u odluci da se bližnjega ne ogovara kada se pojavi prilika zato, u ustrajnosti napornog rada i sl. Koncil nas podsjeća da je ljubav istodobno dar i zapovijed. Bog od početka u nas ulijeva svoju ljubav te nas šalje u svijet kako bi mi drugima mogli biti izvor te ljubavi; te iz toga da se postigne ono da se u Kristu sve uglavi.

Ovaj zadatak vrijedi za sva zvanja i područja. Evanđelje treba prožeti sve aspekte čovjekova života, od kulture, škole, obitelji – sav život. I sve to iz jednog razloga – da ugodimo Bogu. Papa Benedikt nas u jednoj od svojih kateheza podsjeća na riječi sv. Augustina kada kaže 'ljubi i čini što hoćeš' i nastavlja „Bilo da šutiš, šuti iz ljubavi; bilo da govoriš, govori iz ljubavi; bilo da ispravljáš, ispravljaj iz ljubavi; bilo da opraštaš, opraštaj iz ljubavi; neka u tebi bude korijen ljubavi“.<sup>43</sup> Da bi ovo sve ovo mogli ostvariti u vlastitom životu, podsjeća nas Koncil da je važno za svakog vjernika da rado sluša Božju riječ, sudjeluje u sakramentima, molitvi i rastu u krepostima. Bitno je da ne prođe nedjelja bez Euharistije, bez susreta s Kristom, jer to je svjetlo za čitav tjedan. Isto tako, kao što Krist sebe prikazuje Ocu, tako i svi kršćani svako jutro moraju sebe prikazati – sve ono što nas čeka. Naše riječi i djela ne znače ništa bez molitve. Molitva je ono što je na dohvat ruke svakome od nas, u bilo kojem trenutku dana. Pa čak i ako nekad ne možemo moliti, uvijek možemo težiti tomu da činimo dobro, da uvijek iznova imamo ljubavi za svakoga. Po toj ljubavi se prepoznaje pravi Kristov učenik.

Koncil se posebno osvrće na jedan osobit dar koji samo neki imaju priliku primiti; a to je mučeništvo. Taj spoj riječi u očima svijeta zvuči ludo, ali za kršćane je najveći poziv koji mogu primiti. Ono je vrhunac svjedočanstva ljubavi i najveći uspjeh. Krist nas podsjeća da „tko život svoj poradi njega izgubi, spasit će ga“ (usp. Lk 9,24). Po mučeništvu učenik postaje sve sličniji Učitelju. Upravo onda, kada se preplašimo da nismo dostojni svetosti i ljubavi na koju nas Gospodin poziva, trebamo se sjetiti da postoji čitava 'četa' onih koji su već prošli taj put i zagovaraju nas. Stoga, stupajmo svi naprijed, radosna srca prihvaćajući siromaštvo, poniznost i kušnje i kročimo putem za koji smo predodređeni, jer je to put savršenosti. Završimo sa riječima pape Franje: „Ne treba se bojati svetosti. Ona ti neće oduzeti snagu,

---

<sup>43</sup>Papa Benedikt XVI., Biti svet znači biti suobličen u Kristu (13.4.2011.), na: [http://www.vatican.va/content/benedict-xvi/hr/audiences/2011/documents/hf\\_ben-xvi\\_aud\\_20110413.html](http://www.vatican.va/content/benedict-xvi/hr/audiences/2011/documents/hf_ben-xvi_aud_20110413.html) (pristup: 18.5.2020.)

život ili radost. Naprotiv, postat ćeš ono što je Otac imao u svojoj promisli kad te je stvarao i bit ćeš vjeran svome najdubljem identitetu.“<sup>44</sup>

---

<sup>44</sup>*Gaudete et exsultate*, br. 32.

## 2. SVIJET KAO SMETNJA SVETOSTI

### 2.1. Svijet postmoderne

Da bi mogli govoriti o kršćaninu u svijetu postmoderne prvo je potrebno razumjeti što je to. Odmah na početku bitno je razlikovati pojam postmodernosti od postmodernizma. Postmodernost se ukratko rečeno odnosi na različite kulturne čimbenike današnjeg društva koji utječu na razvoj čovjekove misli. S druge strane, postmodernizam se odnosi na određene sustave vrijednosti i aspekte mišljenja koji su se razvili upravo iz postmodernosti. Nadalje, da bismo još bolje razumjeli svijet postmoderne, potrebno je znati koje su to značajke, tj. gledišta postmodernog svijeta. Mogle bi se posebno istaknuti tri točke, a to su: filozofski pluralizam, relativizam te na kraju metanarativi.<sup>45</sup> U govoru o pluralizmu, tu se prvotno misli na stajalište da se sve tvrdnje moraju promatrati sa istim poštovanjem jer ne postoji neki način da seprocjeni zasluga svake od tih mogućnosti. To nas dovodi do toga da se svim religijama treba pristupiti s jednakim gledištem; kao da svaka od njih vodi spasenju. Inače, ako se tako ne bi gledalo, to bi bilo narušavanje čovjekove slobode. Ova prva točka se može promatrati zajedno sa drugom, a to je kao što je već rečeno relativizam. Relativizam je takvo načelo koje promatra svijet u kojem ne postoji nijedno trajno ili apsolutno načelo. To na području religije bi značilo da ne postoji Bog koji apsolutno odlučuje što je dobro a što zlo, što je istina a što laž. Na kraju, treća točka jest nijekanje metanarativa. Ono se sastoji u tome da se može odbacivati da je nešto istina upravo zato što se tvrdi da je istina. Upravo to je ono što svijet postmoderne često ističe, tj. odbacuje kršćansku istinu upravo iz razloga što se kroz toliko stoljeća govorilo o kršćanstvu kao jedinoj i pravoj istini.

Kada se govori o svijetu postmoderne misli instinktivno lete na zapadni svijet današnjice. Društvo u kojem živi čovjek današnjice je društvo koje iz svih svojih kutova nudi užitak i zabavu; bez ikakve odgovornosti i razmišljanja o tome gdje to sve čovjeka naposljetku vodi. Svijet postmoderne se vrtoglavo mijenja te stalno nudi nešto novo, nešto primamljivo. Tako su kršćanske vrijednosti postale nešto staro i nezanimljivo; zahtjevno za čovjeka koji želi savršen život bez boli i truda. Čovjek današnjice je toliko uznapredovao na svim područjima znanosti, kulture i sl. što je rezultiralo time da čovjek smatra sebe samodostatnim, bez potrebe ovisnosti o nekom Bogu. O tome govori i Anđelko Domazet u svom članku kada kaže „razna

---

<sup>45</sup>Usp. Marcus Honeysett, *Christians in Postmodern World*, (2004.), na: <https://www.cmf.org.uk/resources/publications/content/?context=article&id=696&fbclid=IwAR2C6T6-0RqAscp87VN1TiF5febUmKvsBcN6QBVvZwUmQVkgDw3pfWmZlk>, (17.12.2020.)

područja života, ne samo znanost i tehnika, već i država i ekonomija, kultura i društvo, kao i osobna uvjerenja i predodžba o vrijednostima, postupno se udaljuju od utjecaja kršćanske vjere i tradicije.<sup>46</sup> Upravo u takvom svijetu, tradicionalna religiozna stajališta postaju staromodna i prezahitljiva što vodi do sve većeg opadanja življenja prave vjere. Međutim, bilo bi pogrešno napadati samo svijet kao glavnog krivca u sve većem smanjenju životne svetosti. Razlog tomu također treba tražiti i u nedostatku vjerodostojnosti kršćanina. Kriza svetosti proizlazi iz same krize Crkve koja naviješta jedno, a čini drugo. No više o toj temi će se obraditi u trećem poglavlju rada.

Svetostna koju nas poziva naša vjera i sam Krist danas je čini se pod najvećim izazovima i poteškoćama. Dapače, svako vrijeme sa sobom nosi svoje izazove, no ovaj svijet postmoderne čini se najviše čovjeka želi odvući od izvora života. I to kao što vidimo, ne čini tajno već upravo suprotno – u svojoj podmuklosti bez ikakvog srama pred čovjeka baca tolike napasti i izazove. Upravo iz tog razloga je nužno potrebno da današnji kršćani budu podložni poticajima Duha jer jedino tako je moguće da proizađu kao ratnici Kristovi. Da bi današnji kršćanin postigao svetost na koju je pozvan, potrebno je da bude u svijetu u kojem ga je Gospodin stavio. Kultura u kojoj čovjek živi je nezaobilazna; bila ona ta koja izgrađuje ili ruši čovjeka ona je sastavni dio života. Stoga je nužno da svaki kršćanin u svom životu prepozna ono što je dobro u kulturi koja ga okružuje, da prepozna efekte koji utječu na njegov život i da to ušiva u svoju vjeru kako bi mogao živjeti odgovorno u svijetu, ali ne od svijeta. Na to nas upozorava i Gospodin Isus kad každa njegove prave učenike „svijet zamrzi jer nisu od svijeta kao što ni ja nisam od svijeta. Ne molim te da ih uzmeš sa svijeta, nego da ih očuvaš od Zloga“ (Iv 17,14-15.) A isto tako na to nas podsjeća i Josemaria Escrive kada kaže „nije potrebno napuštati svoje mjesto u svijetu kako bismo tražili Boga – svi putevi za Zemlji mogu biti prilika za susret s Kristom.“<sup>47</sup>

## **2.2. Duh svijeta kao smetnja životu u svetosti**

Danas čini se kao da vlada jedna kontradiktornost na području svetosti. S jedne strane se postavlja pitanje gdje je Duh Sveti u ovom današnjem vremenu, a s druge strane vidimo da

---

<sup>46</sup>Andelko Domazet, Vjerodostojnost Crkve i kategorija svetosti, str. 473

<sup>47</sup>Navodi Josemarie Escrive o svetosti mogu se naći na portalu Hrvatske katoličke mreže; <https://hkm.hr/vijesti/kako-postici-svakodnevu-svetost/?fbclid=IwAR0pjZkm-vkDrLeGkF-CcVzydsDawxWMf9duErfNAB4Fy7m2Aaw2xfpCN4>, (pristup: 5.8.2020.)



pojam svetosti kod mladih postaje sve više aktualan jer ih privlači ljubav koju sveci pokazuju prema bližnjima. No s koje god strane pogledali, može se uvidjeti da je svetost kao i prije težak put sa mnogo prepreka. Možda u ovo današnje vrijeme još više nego prije. Napasti svijeta u kojem živimo danas su veće no ikada pa se svetost čini kao nešto nedostižno. Kušnje s kojima se kršćani danas suočavaju dolaze s jedne strane od samoga svijeta izravno, a s druge strane iz čovjeka samoga. Vidimo nažalost kako i danas u pojedinim dijelovima svijeta kršćani su diskriminirani zbog svoje vjere. Tako vidimo kako su zbog ustrajnosti svoje vjere osuđeni na život u najnižim slojevima društva, uskraćen im je posao i obrazovanje. S druge strane, čovjek na svom putu svetosti se suočava sa sobom samim. Sotona posebno napada dušu u nakani da oslabi njen duh. Tako vidimo da se u čovjekovom srcu javljaju misli kako on sam nikada ne može postići svetost. Njegova grešnost ga koči u tome. Upravo to je cilj Sotone – učiniti da čovjek zaboravi kako su svi sveci bili obični grešni ljudi sa svojim manama i slabostima.<sup>48</sup> Drugo područje na koje đavao cilj jest vrijeme.<sup>49</sup> Tako je čovjek današnjice uvijek u nekoj žurbi, bio to posao, obitelj ili društveni život. U toj vrtoglavosti čovjek odgađa molitvu jer se rađa misao kako to predugo traje te traži veliku pozornost. U toj strci koju svijet nameće čovjek zaboravlja da se svetost ne sastoji u cjelodnevnom klečanju već kako sv. Mala Terezija kaže da ono što je važno jest činiti male stvari s velikom ljubavlju. Nije bit u tome da činimo velike stvari već da svakodnevne obveze činimo sa poniznošću, uronjeni u ljubav Gospodina. Treća stavka s kojom čovjek sebe lišava svetosti jest izlika da nema energije.<sup>50</sup> Ova točka ide pod ruku sa drugom stavkom. Istina jest da je čovjek današnjice premoren od količine posla jer ga društvo uvijek tjera da čini više, brže i bolje. Međutim, kada malo dublje pogledamo postavlja se pitanje na što čovjek troši svoju energiju. Današnji svijet tehnologije crpi vrijeme bez da primijetimo brzinu kojom protječe. Stoga je potrebno sebi postaviti pitanje što je to čemu dajemo prednost i svoju energiju. Često su to sati pred mobitelom, televizijskim programom ili čak društvom koje nas vuče dolje. Upravo to vrijeme je moglo biti provedeno puno kreativnije i produktivnije na duhovnom području. I važno je opet napomenuti, ako i nemamo energije to nije prepreka u rastu prema svetosti. Našem Ocu je dovoljno da sjednemo u tišini i kažemo mu ono što nas muči ili raduje. Na kraju, molitva je ništa drugo doli razgovor s Bogom.

---

<sup>48</sup>Usp. Marge Fenelon, *The 3 most common obstacles to holiness* (12.8.2019.), na: [https://margefenelon.com/7655/the-3-most-common-obstacles-to-holiness/?fbclid=IwAR0f8C5Djd043Om3Dx3GdD6VHnNJPJicmFnOZTmM0VZqKlpt6IV\\_yFh0kK0](https://margefenelon.com/7655/the-3-most-common-obstacles-to-holiness/?fbclid=IwAR0f8C5Djd043Om3Dx3GdD6VHnNJPJicmFnOZTmM0VZqKlpt6IV_yFh0kK0), (pristup : 14.12.2020.)

<sup>49</sup>*Isto.*

<sup>50</sup>*Isto.*

Stoga je važno podsjetiti se da svetost nije nešto rezervirano za pojedince, već da smo svi pozvani na nju; samo je potrebno zamoliti Duha Svetoga i blaženu Djevicu Mariju da nas pouče kako rasti u svetosti i živjeti u ovom svijetu istodobno. Na to nas podsjeća i apostol Petar u svojoj prvoj poslanici kada kaže: „Otriježite se! Bdijte! Protivnik vaš, đavao, kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre...A Bog svake milosti, koji vas pozva na vječnu slavu u Kristu, On će vas, pošto malo potrpate, usavršiti, učvrstiti, jačati, utvrditi“ (1 Pt 5, 8-11).

Ovo što se dosad nabrojilo pak nisu jedina područja na kojima đavao djeluje u svom nastojanju odjeljivanja čovjeka od Boga. Područja na kojima posebno pogađa čovjeka jesu naše tjelesne želje. Mnogo je načina, stvari ili pak ljudi koje đavao koristi u svome naumu; a neki od tih su želja za bogatstvom, za zemaljskim posjedovanjem, za tjelesnim požudama. Isto tako, želja da budemo poznati među drugim ljudima. Istu stvar je činio sa Adamom i Evom ili čak sa samim Kristom na gori kada mu kaže da će mu dati sve ako mu se pokloni (usp. Mt 4,9).

Kao jednu moglo bi se reći najveću prepreku na putu svetosti jesu tjelesne požude. Kršćanin današnjice živi u svijetu koji uči da je sve dopušteno, da nema grijeha i da smo mi vladari svoga tijela. A sv. Pavao nas podsjeća da su naša tijela hramovi Duha Svetoga (usp. 1Kor 6, 19-20). Isto tako, apostol Ivan nas u svojoj prvoj poslanici podsjeća da „što god je svjetovno – požuda tijela, požuda očiju i oholost života – nije od Oca, nego od svijeta“ (1 Iv 2,16). Možemo spomenuti još jedan jako dobar primjer kako tijelo utječe na čovjeka, a to je prisposoba koju donosi apostol Matej kada govori o mladiću kojem je Krist rekao da razdijeli imetak i ide za Njim, no on nije mogao (usp. Mt 19, 16-22). Iz samo nekolicine ovih primjera možemo uvidjeti težinu tjelesnog koje čovjeka odvlači od puta svetosti. Iako mnogi kršćani žele svojim srcem slijediti Krista i biti potpuno njegovi, tijelo je slabo. A za svetost je potrebno kao i Pavao biti razapet sa Kristom (usp. Gal 2,20).

Druga stvar koju bi mogli staviti kao prepreku na putu svetosti su lažni standardi.<sup>51</sup> Svijet u kojem živimo nameće svakodnevno ideale savršenstva; puninu ljepote i uspjeha. Međutim, kršćani znaju da svijet i njegovi standardi nisu ono čemu treba težiti. Kršćaninu kao standard svetosti treba biti nitko drugi doli sam Krist. Ta On sam nas uči da budemo sveti kao što je on sam svet (usp. 1Pt 1,16). Čovjek na svom životnom putu puno puta radi po zakonima svijeta i

---

<sup>51</sup>Usp. Eric Krieg, *Be Holy, for I'm Holy, Lesson 8: Overcoming obstacles to holiness*, na: [https://www.godsaids.com/downloads/8%20-%20Overcoming%20Obstacles%20To%20Holiness%208.5%20x%2011.pdf?fbclid=IwAR2pGVtdGXmc9n-llqG\\_qEA2jk8\\_8hxezY4ZdepDb1rx08VYzJwCzfQLwao](https://www.godsaids.com/downloads/8%20-%20Overcoming%20Obstacles%20To%20Holiness%208.5%20x%2011.pdf?fbclid=IwAR2pGVtdGXmc9n-llqG_qEA2jk8_8hxezY4ZdepDb1rx08VYzJwCzfQLwao), (pristup: 14.12.2020.)

po svojim putevima; a Otac nas uči da je jedini način ispravan način da podložimo živote Njemu. Služenje Bogu po ljudskim mjerilima samo dovodi do razvitka lažne religije, izvana ulaštene a unutar sebe trule. Dobar primjer za to su farizeji. Stoga je potrebno da svaki kršćanin ispita svoju savjest u svojoj dubini, da vidi čijim je zakonima podložan te da svoj život usmjeri po zakonima Oca.

Putevi svijeta nisu isti kao puti Gospodina, kao što smo već rekli. Činjenica jest da čovjek kršćanin živi u kulturi koja želi odvojiti čovjeka od Boga. Da su putevi svijeta i kršćana isti, onda bi svijet slušao riječi koje kršćani donose. Sam Krist nas podsjeća na to kada kaže: „Ako vas svijet mrzi, znajte da je mene mrzio prije nego vas. Kad biste bili od svijeta, svijet bi svoje ljubio; no budući da niste od svijeta, nego sam vas ja izabrao iz svijeta, zbog toga vas svijet mrzi“ (Iv 16,18-19). Stoga je važno da kršćani žive po onome da su 'u' svijetu ali ne 'od' svijeta. Ako želimo postići svetost koja dolazi od Oca, potrebno je odvojiti svoje srce od kulture ovoga svijeta te gledati svoj život samo kao jednu stanicu na putu za vječni život.

Bez obzira koliko nas svijet želi pomutiti u služenju Gospodinu, potrebno je sebe podsjećati da ništa od ovog svijeta nije vrijedno gubitka duše. Koliko god nas tjelesne požude privlačile i koliko god željeli biti prihvaćeni od svijeta, potrebno je imati na umu da ništa od toga nije vrijedno gubitka vječnog života. Sam Krist postavlja pitanje svojim učenicima u ono vrijeme a i sada, a koje glasi „ta što čovjeku koristi ako cijeli svijet zadobije, a dušu svoju izgubi.“ (Mt 16,26). Nadalje nas Krist podsjeća da bi bolje bilo unakaziti tijelo svoje, ako nas sablažnjava koji dio nego da cijelo tijelo bude u pakao bačeno (usp. Mt 5, 29-30). Da bismo postigli svetost na koju smo pozvani potrebno je sebi postaviti zadatke koji će nam pomoći u tome. Prije svega, potrebno je da svaki kršćanin iznad svega traži volju Očevu. Kakav god život vodili, potrebno je sve svoje ciljeve, snove i obveze staviti pred Oca; u svemu Njega tražiti i Njemu sve na slavu činiti. A kako bismo to postigli, potrebno je vježbati samodisciplinu; potrebno je uzeti svoj križ i ići za Njim (usp. Lk 9,23). Potrebno je disciplinirati svoje tijelo i svoje požude dovodeći ih pred noge Spasiteljeve! Da bismo ovo ostvarili, potrebno je sebe oboružati oruđem Gospodinovim. Na to nas podsjeća apostol Pavao u poslanici Efežanima kada kaže: „Obucite svu opremu Božju da se mognete oduprijeti lukavstvima đavlovim“ (Ef 6,11). Nadalje kaže: „Držite se dakle! Opašite bedra istinom, obucite oklop pravednosti, potpašite noge spremnošću za evanđelje mira! U svemu imajte uza se štit vjere: njime ćete moći ugaziti ognjene strijele Zloga“ (Ef 6, 14-16).

Iako živimo u svijetu koji nije svet i u kojem se kršćani svakodnevno bore, to ne znači da ne možemo postići svetost na koju smo pozvani. Unatoč preprekama i napastima koje nas

salijeću sa svih strana, ne smijemo dopustiti strahu da ovlada našim srcima jer upravo to je ono što svijet i đavao želi. Stoga, kao kršćani, u trenucima straha, tjeskobe i manjka energije, potrebno se podsjetiti da smo pozvani na svetost; Krist nas nije izabrao tek tako, već zato što poznaje naše mogućnosti. Stoga, ako želimo ostvariti svetost potrebno je moliti Oca i našu nebesku Majku da nam pokažu put te nam na tom putu podaju snage i milosti da bismo mogli postati autentični Kristovi učenici.

### **2.3. Dva suvremena neprijatelja svetosti**

U pobudnici *Gaudete et exultate* papa Franjo cijelo drugo poglavlje posvećuje problemu gnosticizma i pelagijanizma te ih stavlja kao dvije velike zapreke na putu svetosti. Kako bi mogli bolje razumjeti što je papa Franjo htio reći, potrebno je iznijeti opće informacije te sama značenja gnosticizma i pelagijanizma.

Pojam gnosticizam dolazi od grčke riječi 'gnosis' što znači znanje. Stoga u skladu s tim gnostici su smatrali da spasenje čovjeku dolazi po njegovu umu; po spoznaji samoga sebe. Iako je sam pojam gnoze u početku od nekih crkvenih otaca bio upotrijebljen kako bi opisao znanje o Kristu koje se dobiva preko vjere, gnoza je dobila svoje negativno značenje kada su crkveni oci poput sv. Ireneja koristili taj naziv da bi osudili herezu nastalu od II. do V. stoljeća. Gnosticizam je tako problem koji se od samih početaka Crkve skrio u njene korijene i koji je kroz različita razdoblja tinjao, a ponekad i burno žario.<sup>52</sup> Kao što je već rečeno, gnostici su držali da je um najvažniji dio ljudskog bića, stoga su oni u svoje elitne skupine ubrajali samo određene ljude koji će biti spašeni, dok je široj javnosti to bilo nedostupno radi njihova pomanjkanja znanja. No isto tako, potrebno je istaknuti da i unutar samog gnosticizma su postojale brojne podvrste, od kojih je svaka za sebe smatrala sebe jedinom pravom i istinitom. Gnosticizam je religiozna tendencija sinkretističkog tipa koja bijaše jako raširena na početku kršćanstva, izražene u mnoštvu različitih struja. Zajednički element raznim gnostičkim strujama je inzistiranje na spoznajnom elementu, shvaćenom kao iluminacija koju posjeduju rijetki i izabrani.

Upravo na ovo papa Franjo upozorava u svojoj pobudnici kada kaže: „Gnostici tu stvaraju pomutnju, jer prosuđuju druge na temelju njihove sposobnosti shvaćanja dubine i složenosti

---

<sup>52</sup>Usp. Mikołaj Martinjak, Gnosticizam i neopelagijanizam – zapreka svetosti ili izvor konfuzije, u: *Nova prisutnost*, 17 (2019.) 3, str.492.

određenih učenja<sup>53</sup> te upozorava nadalje citirajući sv. Franju u pismu sv. Antunu kada kaže: „odobravam to što braću poučavaš svetom bogoslovlju sve dok obavljajući taj posao ne trneš duh svete molitve i pobožnosti“.<sup>54</sup> Papa upozorava da se Evanđelje ne bi smjelo pretvoriti samo u jedan skup intelektualnih vježbi već ga treba prihvatiti kao način života uronjen u ljubav prema Bogu i bližnjemu.

Gnosticizam svoj najveći uspon, ako bi se tako moglo nazvati, doživljava otkrićem spisa u Nag Hammadiju 1945., a danas se njegove brojne podvrste mogu pronaći u brojnim filmovima, literaturi i scijentizmu.<sup>55</sup> Gnostici današnjice sebe doživljavaju kao učene filozofe i teologe koji izvršavaju Kristove zahtjeve. Međutim, papa Franjo upozorava upravo na taj pristup u kojem gnostici svoje ideje vide kao apsolutno savršene i žele da im se drugi pokore. Papa ističe razliku između zdrave uporabe razuma naspram svođenja Kristovih riječi na hladnu logiku koja želi svime ovladati.<sup>56</sup> Gnostici suvremenog svijeta su toliko utopljeni u mentalitet znanja da zaboravljaju da Krist nije došao na svijet da bi poučio o intelektualnoj vjeri, već da bi poučio o vjeri koja se razvija u davanju drugome, tj. u onome da se 'uči od Njega.' Nažalost, takvu situaciju bolje vjere natemelju znanja i danas možemo pronaći unutar Crkve, a papa Franjo upozorava na to podsjećajući na riječi sv. Ivana Pavla II., koji je „upozorio na one koji u Crkvi imaju mogućnost da steknu višu duhovnu formaciju na napast da se u njima razvija stanovit osjećaj više vrijednosti u odnosu na druge vjernike“.<sup>57</sup> U životu kršćana koji teže svetosti nikada se ne bi smio stvoriti mentalitet 'veći od tebe.' Upravo u tom stajalištu se krije zamka koju Sotona postavlja, a to je nemogućnost da vidimo onog do sebe, nemogućnost da uvidimo patnje i potrebe drugih; nesposobnost da vidimo Kristovo patničko lice u patnjama drugih. A sve to iz razloga što sebe stavljamo na udaljena prijestolja s kojih sudimo. Naravno, nije pogrešno proučavati i znati o svojoj vjeri, međutim potrebno je posjedovati poniznost u kojoj znamo priznati da nas naše znanje ne čini superiornijima od drugih. Inače se u svojoj egoističnoj samouzvišenosti pretvaramo u gnostike koji zaboravljaju da nas „Bog beskrajno nadilazi, on je pun iznenađenja“.<sup>58</sup> Stoga je uvijek potrebno imati na umu da naše znanje treba biti popraćeno molitvom i milošću prema bližnjemu. Na to nas podsjeća i sv.

---

<sup>53</sup>*Gaudete et exsultate*, br. 37.

<sup>54</sup>*Isto*, br. 45.

<sup>55</sup>Usp. M.Martinjak, *Gnosticizam i neopelagijanizam*, str.495.

<sup>56</sup>Usp.*Gaudete et exsultate*, br. 39.

<sup>57</sup>*Isto*, br. 45.

<sup>58</sup>*Isto*, br. 41.

Bonaventura kada kaže: „Najveća mudrost koja postoji jest ta da plodonosno dijelimo ono što posjedujemo, a što je primljeno upravo zato da se razdaje drugima.“<sup>59</sup>

Kao drugog suvremenog neprijatelja svetosti, papa Franjo u svojoj pobudnici spominje *pelagijanizam*. Pojam pelagijanizma potječe od monaha Pelagija koji je držao da milost Božja o kojoj govori sv. Pismo nije ključna za spasenje čovjeka već ono čime semjeri savršenstvo osobe jesu djela koja proizlaze iz njegove slobodne volje. Kao mjerilo svetosti čovjeku na njegovu putu postaje sam njegov život, dok Božja milost postaje samo nešto izvanjsko i formalno. Kao što su gnosticici veličali intelekt, pelagijevci su isticali volju. U skladu s tim oni su držali da istočni, tj. izvorni grijeh ne postoji, a Adamova krivnja je samo ta što nam je dao loš primjer djelovanja. Isto tako, u skladu sa ovim razmišljanjem, pelagijevci su držali da se čovjek ne spašava po Kristovoj smrti na križu, već po životu koji živi u skladu sa 'uputama' koje nam je Krist dao. Stoga je pelagijanizam, kao i gnosticizam dovelo do razmišljanja kako je naše spasenje nešto što zarađujemo vlastitim zaslugama, a ne Božjom milošću. Papa Franjo s druge strane upozorava da naše spasenje ne ovisi o „onome koji trči već o Bogu koji se smiluje“.<sup>60</sup>

Tako papa Franjo vidi pelagijance kao one koji unatoč naglašavanju Božje milosti i pristajanju uz određena naučavanja Katoličke Crkve, u konačnici oni izražavaju ideju da sve ovisi o ljudskim naporima.<sup>61</sup> Novovjeki pelagijanci odbijaju potvrditi činjenicu da čovjek ne može dostići razinu sudjelovanja u božanskom životu bez pomoći i milosti odozgo. Papa Franjo upozorava na tu zamku u koju vodi pelagijanizam, a to je mišljenje da moja osobna svetost ovisi o količini dobrih djela koje učinim. To razmišljanje vodi do još dublje zamke, a to je da gledamo druge s visine; kao da smo bolji i svetiji od njih, a sve to iz razloga što se postaje opsjednut zakonima i postignućima u društvu. Papa upravo za takve novovjeke pelagijancepo uzoru na sv. Terezijupodsjeća na svece koji su se odbijali pouzdati u svoja djela već samo u milost Gospodinovu.<sup>62</sup> Pelagijanizam vodi u zamku po kojoj pojedinac ne prepoznaje svoja ljudska ograničenja i potrebu Boga. A papa u pobudnici upozorava da „danas to nije lako u svijetu koji misli da posjeduje nešto kao vlastitu svojinu, plod vlastite kreativnosti ili slobode“.<sup>63</sup>

---

<sup>59</sup>Navedeno prema: *Gaudete et exsultate*, br. 46 .

<sup>60</sup>*Gaudete et exsultate*, br. 48.

<sup>61</sup>Usp. *Isto*, br. 49.

<sup>62</sup>Usp. *Isto*, br. 54.

<sup>63</sup>*Isto*, br. 55.

Kao katolici, pozvani smo izbjegavati grijeh ponosa i egocentrizma iznad svega. Potrebno se uvijek iznosa podsjećati da Crkva nije nekakvo elitno udruženje izabраниh i savršenih. Ako nismo sposobni uvidjeti naše ljudske ograničenosti i nedostatke, nećemo biti ni sposobni uvidjeti sve ono što je Gospodin u mogućnosti učiniti preko nas. Da bismo ovo shvatili u potpunosti, uvijek je potrebno imati na umu da sva naša djela ne vrijede ništa ako nisu utemeljena u Gospodinu i predanju naše volje Njegovoj volji. Crkva nas poučava da nije bit pouzdanje u vlastita djela, već svakodnevna suradnja s Bogom. Da bismo iskreno i istinski rasli u svetosti, potrebno je svaku misao i djelo osobnog života staviti pred noge Gospodinu; svu našu volju je potrebno predati na vodstvo Duhu Svetomu. Papa podsjeća da „moramo kročiti u zajedništvu s Njim prepoznajući njegovu stalnu ljubav u našim životima“.<sup>64</sup> Kao kršćani, u svom životu smo pozvani izbjegavati pretjeranu strogoću koja vodi do toga da samo vodimo brigu o vlastitom prestižu i tome koliko smo bolji od drugih. Potrebno je dopustiti Duhu da nas vodi na putu ljubavi. Papa podsjeća da put koji vodi do ispravnog shvaćanja svetosti jest život po krepostima, posebno teologalnim. U središtu njih je upravo ljubav za koju papa podsjeća da je punina Zakona.<sup>65</sup> Tek tada, kada budemo u stanju predati sve svoje Gospodinu, On može djelovati u nama. Kada to shvatimo, možemo se otvoriti prvo Gospodinu, a zatim i bližnjemu. Istina jest da trebamo djelovati i trebamo činiti djela ljubavi, ali prije toga trebamo potrčati Ocu u susret i dopustiti mu da nam pokaže smjer kojim nam je ići.

### 3. NEKE ZNAČAJKE KRŠĆANSKE SVETOSTI

Papa Franjo u četvrtom i petom poglavlju svoje enciklike obrađuje temu koja se tiče značajki koje bi trebale resiti svakog kršćanina. Međutim, papa ne ide u moglo bi se reći klasičnom smjeru govoreći o metodama molitve, važnosti euharistije i sl. već nabraja neke značajke koje većini ljudi ne bi pali na um odmah. Papa tako govori o radosnom duhu, o važnosti zajednice te o žaru srca. Papa tako započinje svoje viđenje svetosti govorom o ukorijenjenosti u Bogu. Da bismo mogli imati snage za borbu protiv požuda vanjskog svijeta, prvo je potrebno ukorijeniti svoje srce u Očevoj riječi. Da bismo mogli postići svetost već u ovom životu, trebamo biti spremni priznati svoje nedostatke i dopustiti Ocu da nas mijenja. Ta spremnost da Bogu priznamo svoje nedostatke se razvija prije svega iz poniznosti. Poniznost je ta koja

---

<sup>64</sup>*Gaudete et exultate*, br. 51.

<sup>65</sup>*Usp. Isto*, br. 60.

nas podupire u ustrajnosti ljubavi prema svim ljudima, pa čak i onda kada se sav svijet okomi na nas. Papa kaže kako „preduvjet za takav stav jest imati srce ispunjeno Kristovim mirom, slobodno od agresivnosti koja je plod prevelikog egoizma“.<sup>66</sup> Da bismo mogli biti slika samog Krista u ovome svijetu, potrebno se ugledati na Njega, jer i on sam kaže: „Učite se od mene jer ja sam krotka i ponizna srca“ (Mt 11, 29).

Nadalje papa kaže kako ljubav za sobom uvijek povlači radost, jer ne može netko biti u okruženju samog Oca, a da ne pršti od radosti.<sup>67</sup> Sama činjenica da smo pozvani u svijetu biti njegovi, dovoljan je razlog za iskrenu radost koja se izljuje iz naših srca prema drugim ljudima. Istina jest da život ponekad može postati težak i ramena nam mogu očešati od težine križa nad njima, no u takvim trenucima se potrebno podsjetiti da smo i dalje pozvani na svetost i slavu, jer i sam Učitelj je imao trenutaka osamljenosti te je molio Oca da ga oslobodi križa ako želi. No, upravo u takvim životnim situacijama, kao i sam Krist i brojni sveci tokom stoljeća, događa se proslava i dostiže se Kraljevstvo. Unatoč poteškoćama života, kršćani znaju da uvijek svoje utočište i mir mogu pronaći u Kristu. Ona prava, istinska radost ne dolazi od svjetovnih bogatstava i užitaka, već od Oca koji je sam korijen radosti. Unatoč kušnjama kroz koje prolazimo, kršćani nikada ne mogu (ili bar ne bi smjeli) izgubiti pravu radost jer se ona temelji na činjenici da nas je Otac obnovio u Sinu. Na tu radost nas podsjeća i apostol Pavao u svojoj poslanici Solunjanima kada kaže „uvijek se radujte“ (1Sol 5,16) te u poslanici Filipljanima gdje kaže uostalom, braćo moja, radujte se u Gospodinu“ (Fil 3,1). Ako je naše srce utemeljeno u srcu Učitelja, ono ne može biti malaksalo. Stoga, unatoč poteškoćama života, svakodnevno se potrebno podsjećati da radost ne dolazi od blještavila ovog svijeta, već od Krista koji je naše svjetlo. Na umu je uvijek potrebno imati riječi našeg Učitelja koji kaže „no ja ću vas opet vidjeti i srce će vam se radovati i radosti vaše nitko vam oteti neće“ (Iv 16,22).

Papa na svoj govor o radosti kao obilježju kršćanina nadodaje govor o odvažnosti i potrebi žarkog srca. Kao što je već rečeno, živimo u svijetu koji nam nudi sve na pladnju, svjetovne radosti koje su kao dostatne za život. No dobro znamo da utrka na koju nas svijet poziva nije isto utrka o kojoj govori sv. Pavao i na koju nas Krist poziva. U našim svjetovnim rutinama često se događa da se ućahurimo u našu 'sigurnu zonu' jer se bojimo novog; izazova i osuda koje će svijet baciti pod naše noge ako odlučimo ploviti sa Kristom. Međutim, Učitelj nas upravo u tim situacijama straha od nepoznatog poziva da ga uzmemo za ruku i iziđemo iz

---

<sup>66</sup>*Isto*, br. 121.

<sup>67</sup>*Usp. Isto*, br. 122.



svoje čahure te s njime postanemo 'ribarima ljudi.' Kao što su i apostoli u trenucima straha zazivali Duha da ih ispuni svojim žarom, tako je isto potrebno i danas (a možda i više nego ikada prije) da kršćani zazovu Duha Branitelja da nam pokaže put kojim nam je ići. Potrebno je sebe svakodnevno posvješćivati da koliko god se mi trudili kročiti svijetom sami, nećemo stići daleko. Trebamo sve svoje slabosti staviti pred noge Kristu i dopustiti Duhu da u nama preobrazi naša srca, uvijek spremna na boj protiv sila svijeta. U trenucima straha i tjeskobe, potrebno je u sebi ponavljati Kristovu rečenicu „ja sam s vama sve do svršetka svijeta“ (Mt 28,20). Jako smo dobro svjesni današnje situacije u svijetu i napada na koje kršćani svakodnevno nailaze, te upravo u ovom vremenu se što više trebamo pritegnuti uz Kristove haljine i njegovu riječ te se učiti od njega. Trebamo mu dopustiti da oblikuje naša srca te u njih unese svoj Duh koji će nas zapaliti snagom Očevom. Unatoč mržnji koja izvire gotovo odasvud, potrebno je vjerovati Kristu te kao Majka Terezija dati sve od sebe, ljubiti druge punim žarom unatoč spletkama i mržnji. Jedino sa takvim žarom u našim srcima ćemo biti spremni izaći na periferije zajedno sa Kristom,<sup>68</sup> a to je jedino moguće ako mu otvorimo svoja srca na koja On već predugo kuca.<sup>69</sup> U tom otvaranju svojih srca Kristu od velike nam je važnosti pomoć zajednica, bila to obitelj, prijatelji ili neke molitvene zajednice i sl. Dok nas moderni svijet poziva da se ostvarujemo u sebi za sebe i da težimo samo vlastitom samoostvarenju koje se postiže svjetovnom moći i novcem, Krist nas poziva na zajedništvo. Baš kao i apostoli koji su zajedno molili Duha da ih ispuni, tako se i danas osjeća potreba međusobne molitve. Kao što papa kaže, u samoći dolazimo u napast da podlegnemo napastima i požudama svijeta; kad smo dugo sami, postajemo usamljeni. A Zli napada upravo onda kad smo ranjivi, želeći nas još više udaljiti od Krista. Stoga je potrebno držati se onih koje nam Otac stavlja na put kao pomoć u našoj borbi za svetost. Potrebno je prigrliti one do sebe, jer u svima njima jest sami Krist koji nam je utjeha i pomoć. Na kraju, papa ističe potrebu molitve u našoj utrci za Kraljevstvo. Ne postoji svetost bez odnosa sa Bogom. Ne možemo ići u svijet i boriti se protiv svjetovnog ako se prije toga nismo posavjetovali u tišini sa Ocem. Naše molitve ne trebaju biti duge po nekoliko sati, ne trebaju to biti brojne krunice ili čitanja Svetog pisma po cijele dane. Ponekad je dovoljno samo Ocu iskrena srca reći što nam steže srce i zamoliti ga za pomoć. Ono što je važno jest da ne zaboravimo unijeti molitvu u sav naš život i djela. Molitva je ujedno i riječ i dobro djelo, i strpljenje koje pokazujemo kada ga nemamo. Molitva je i jednostavna topla riječ osobi do sebe i zagrljaj. Svi ti sitni detalji koje primjećujemo u svom životu pomažu u našem rastu svetosti. Na te detalje nas

---

<sup>68</sup>Usp. *Gaudete et exultate*, br. 135.

<sup>69</sup>*Isto*, br. 136.

Podsjeća i papa kada nam daje primjer samog Krista koji je zamjećivao sitnice poput jedne izgubljene ovce, udovice koja daje zadnje novčiće i sl.<sup>70</sup> Naravno da nije loše predati se u kontemplaciji i dubokoj molitvi, no ne smijemo zaboraviti u toj molitvi na one oko sebe. Tomu se učimo upravo od Krista – On sam je provodio vrijeme u razgovoru sa Ocem, ali je i dao cijelog sebe za čovjeka. Stoga, da bismo ostvarili svetost prije svega uđimo u samu Tajnu; u zajedništvo sa svojim Učiteljem. Tek kada ga zastanemo promotriti u tišini i kada mu dopustimo da zapali naše srce možemo ići u svijet bez straha. Da bismo mogli pričati o Kristu, potrebno je pričati s Njim.

U posljednjem dijelu svoje enciklike papa Franjo progovara o potrebi budnosti i razlučivanja. U kontekstu toga, papa piše o Đavlu kao realnoj stvarnosti, o duhovnoj korupciji, oruđu božjem, vodstvu Duha i sl. Papa odmah na početku podsjeća sve da je davao i zlo nešto što postoji neupitno te to nije samo mit kao što danas brojni žele predbaciti Crkvi i kršćanima govoreći da je to samo taktika zastrašivanja. Sotona je stvaran i prisutan; koliko god se neki tomu odupirali. Sotona u skladu sa svojom naravi djeluje na sve način kako bi čovjeka udaljio od Boga. Ti napadi nisu uvijek izravni i očiti iz prve ruke, već kao što je i on sam, lukavi su i podmukli. Zli djeluje na način da čovjeka pokuša uvjeriti da on uopće ne postoji; to je njegov najveći cilj. Kada se čovjeka uspije uvjeriti da zlo ne postoji, može se njime manipulirati kako tko hoće. Stoga papa poziva na trajno ispitivanje vlastite savjesti; kroz razgovor s Bogom, kroz molitve i slavlja Euharistije. Potrebno je biti svjestan svojih slabosti i svojih grijeha, inače upadamo u kako je papa naziva 'duhovnu korupciju', te živimo sa stavom da smo bolji od drugih, zaslijepljeni vlastitim egoizmom.<sup>71</sup>

U svijetu u kojem danas živimo, napadi stižu sa svih strana, stoga je od velike važnosti uvijek srca imati na oprezu kako bismo mogli razlučiti što je od duha Očeva, a što od Zloga. Kao što Krist uči u paraboli koju donosi evanđelist Ivan, uvijek trebamo biti budni i na oprezu, sa upaljenim svjetiljkama (usp. Lk 12,35). U svakom trenutku se potrebno opasati milošću Očevom, jer bez vodstva Duha sva naša nastojanja u trenu oka postaju prašina. Ivan nas u svojoj prvoj poslanici kada kaže „ne vjerujte svakom duhu, nego provjeravajte duhove jesu li od Boga“ (1 Iv 4,1) kao i papa Franjo podsjeća da sva svoja nastojanja trebamo prepustiti vodstvu Duha Svetoga, jer bez obzira na naš razum i naše sposobnosti, svo naše djelovanje ovisi o milosti.<sup>72</sup> Kao što papa Franjo dosta puta tokom svog pontifikata spominje riječ 'periferija', možemo tu riječ primijeniti na vlastiti život. Naš život jest periferija kroz koju

---

<sup>70</sup>Isto, br. 144.

<sup>71</sup>Usp. *Gaudete et exsultate*, br. 164.

<sup>72</sup>*Gaudete et exsultate*, br. 170.

prolaze mnogi duhovi i svakakve situacije; stoga je upravo to razlog za stalnim razlučivanjem – da bismo mogli prepoznati što je uistinu Gospodinovo. Kako bismo mogli ispravno razlučiti duhove, potrebno je izići iz samih sebe i ući u krilo našeg nebeskog Oca, te mu dopustiti da djeluje u našim srcima. Stoga, poslušajmo apostola Pavla kada kaže: „Obucite svu opremu Božju, da se možete oduprijeti lukavstvima đavlovim. Jer nije nam se boriti protiv krvi i mesa, nego protiv Vrhovništva, protiv vlasti, protiv upravljača ovoga mračnoga svijeta, protiv zlih duhova po nebesima“ (Ef 6, 11-12).

#### 4. ULOGA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Papa Franjo u zaključku svoje enciklike spominje blaženu Djevicu Mariju kao uzor svetosti, kao onu koja nas svakodnevno uči kako ići putem na koji smo pozvani. U skladu s tim, posljednje poglavlje ovog rada će se zaključiti kratkim govorom o našoj nebeskoj Majci i njezinu utjecaju na naš život. *Katekizam Katoličke Crkve* uči kako blažena Djevica Marija ostvaruje na najsavršeniji način poslušnost vjere, te kaže „budući da je vjerovala, da 'Bogu ništa nije nemoguće', Marija je s vjerom primila poruku i obećanje koje joj je donio anđeo Gabrijel i dala svoj pristanak: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi“.<sup>73</sup> Marija je upravo po ovim riječima model svetosti za sve kršćane. Po svom jednostavnom 'fiat', ona se potpuno predala Gospodinu i njegovu planu za sebe. Poznato je kako prvi crkveni oci poput sv. Ireneja, nazivaju Mariju 'novom Evom'; te kao što je po neposluhu prve djevice svijet upoznao smrt, tako je po posluhu druge djevice svijet oslobođen od ropstva grijehu i smrti. Na to nas podsjeća i *Katekizam Katoličke Crkve*: Marija je „rekla svoj Da u ime čitavog čovječanstva. Po svojoj poslušnosti postala je nova Eva, majka živih“.<sup>74</sup> Marija se tako ispraznila od sebe, kako bi se potpuno ispunila Bogom; u svojoj vjeri se potpuno predala Ljubavi. Po uzoru na Mariju, svi kršćani su pozvani izreći svoj 'da' Gospodinu. Taj poziv koji je upućen svakome od nas nije jednokratni poziv, već neprekidni niz. Upravo je Marija model tog života, jer je ona kroz cijeli svoj život, u različitim situacijama predavala sve Ocu; upravo iz tog razloga ona je obrazac svetosti. Gospodin poziva svakoga od nas u intimu, u odnos u kojem se događa osobna razmjena ljubavi. Marija je kroz cijeli svoj život hodala u svetosti i upućivala nas svome Sinu, ona mu „je služila slijedeći ga u cijelomu njegovu poslanju,

---

<sup>73</sup>*Katekizam Katoličke Crkve*, br. 148.

<sup>74</sup>*Isto*, br. 511.

slušajući njegove riječi, uvijek njemu na raspolaganju, odričući se i njega i sebe same“.<sup>75</sup> Marija je slijedila Sina u svim situacijama njegova života, od jaslji preko hrama pa sve do križa. Upravo na to je pozvan svatko od nas, gdje god da bili i što god radili, Bog nas poziva da mu odgovorimo cijelim svojim bićem. Bog nas poziva da se potpuno izgubimo u Njemu – upravo u tom gubljenju, pronalazimo se. Na to nas podsjeća i evanđelist Luka u svom evanđelju kada donosi Kristove riječi: „Tko izgubi život svoj poradi mene, taj će ga spasiti“ (Lk 9,24). Tu se radi o duhovnoj predaji, unatoč ljudskim strahovima koje možemo osjećati. Pozvani smo odgovoriti kao Marija koja je uzor poslušnosti sve do kraja. Drugi vatikanski sabor nas na to podsjeća kada kaže kako kršćani „dižu svoje oči k Mariji, koja sja kao uzor kreposti..., ona vjernike zove k svom Sinu, k Njegovoj žrtvi, i k ljubavi Ocu“.<sup>76</sup> Taj put na koji smo pozvani, više smo puta istaknuli, nije lagan. Ono što ljudi sebi zacrtaju u mislima kao način služenja Gospodinu rijetko je slično s onim što je Gospodin naumio. Ta spoznaja je često teška jer se bojimo da nismo sposobni ostvariti sve na što nas Gospodin poziva. Međutim, dobra vijest da se ne očekuje da sve to ostvarimo svojim snagama, već uz Njegovu pomoć. Vjernost na koju smo pozvani možemo postići samo predanjem Duhu, kao i Marija. Marija je uzor vjernosti kroz sve kušnje života. Ona je od svih ljudi na svijetu najbliže bila našem Spasitelju, te se stoga i trebala najviše odreći. Unatoč tjeskobi koju je Marija zasigurno osjećala tokom cijelog života motreći na Krista kao majka, ostala je vjerna. Unatoč brojnim iskušenjima, ona nikada nije zalutala s Božjeg puta. Sveti Ljudevit Montfortski kaže kako će „Marija nas voditi za ruku na našem putu svetosti, učvrstiti nas kada posrnemo i pomoći nam da ustanemo kada padnemo“.<sup>77</sup> Crkva je zajednica grešnih i svetih u isto vrijeme. No unatoč svojoj djelomičnoj grešnosti, ona je pozvana na potpuno ostvarenje svetosti. Na tom putu, kršćani se osjećaju ohrabrenima upravljajući svoje oči Mariji. Drugi Vatikanski sabor ističe kako „Crkva pobožno misleći o njoj i promatrajući je u svjetlu Riječi, koja je postala čovjekom, s poštovanjem dublje prodire u veliki misterij utjelovljenja i sve više postaje slična svome zaručniku“.<sup>78</sup> Crkva stoga, ne samo da gleda u Mariju diveći joj se, već ju nastoji oponašati u njenom savršenstvu. Papa Ivan Pavao II. u jednoj od svojih homilija podsjeća

---

<sup>75</sup>Victor Sion, *Uzeti Mariju k sebi – Tajna životne jednostavnosti*, Verbum, Split, 2017., str. 57.

<sup>76</sup>*Lumen gentium*, br. 65.

<sup>77</sup>Misionari morfortanci – družba Marijina, Molitvenik sv. Ljudevitu Mariji Grignionu Montfortskome, na: <https://www.monfortanci.com/molitvenik-sv-ljudevitu-mariji-grignionu-montfortskome?fbclid=IwAR3Ieh990gySkD8hPvVTE9N17E5duepMeg7YFv4hPDANcSavenJWkRC7yfA>, (26.10.2020.)

<sup>78</sup>*Lumen gentium*, br. 65.

kako je Marija uzor nade za Crkvu, ona potiče vjernike da proučavaju i žive svoju vjeru te je ona primjer autentične svetosti koja se postiže u sjedinjenju s Kristom.<sup>79</sup>

Blažena Djevica Marija je trideset i tri godine svog života živjela u tjeskobi brinući se za svog Sina; trideset i tri godine je provela slušajući napade i optužbe; te je na kraju Sina gledala na križu. Ipak, unatoč tjeskobi koju je proživljavala kroz te godine, svaki dan je provela vjerujući Ocu i njegovu planu. Stoga, kao i Marija, hrabro stupajmo kroz život, nošeni vjerom u Očeva obećanja i ljubavju koju nam je Sin pokazao i pokazuje svakodnevno, bez obzira na optužbe svijeta i neznanje o tome što nas sutra čeka. Na svom putu zazivajmo nebesku majku za pomoć, da nas prati svojom molitvom i ljubavju. Ne bojmo se kao i ona, svoj život podrediti Trojedinom Bogu, da možemo kao i ona, proslaviti tog istog Boga u svom životu i na koncu stići u Kraljevstvo. Po zagovoru blažene djevice Marije i svakodnevnoj krunici, otvorimo svoje srce Bogu, dopustimo mu da nas ispuni svojom milosrdnom ljubavju, te nas uzdigne u svetosti već za našeg zemaljskog života, kako bismo mu se na koncu mogli pridružiti u vječnoj radosti!

## **Zaključak**

Svetost je poziv koji je upućen svakom čovjeku. Bog od samog početka je stvorio čovjeka na svoju sliku, sa ciljem da čovjek zauvijek participira na njegovoj biti. Međutim, čovjek kao tjelesno biće je pao te time uveo nered u svoje biće. Kao posljedica toga, čovjek se udaljio od Boga i onoga što On uči te se prepustio svojim težnjama i željama i postavio ih kao glavni cilj. U tom svom neredu čovjek odbija pojam svetosti o kojoj nas uči Stvoritelj i stremi savršenosti koju je sam postavio kao cilj. U taj problem mogu i upadaju i sami kršćani; pod pritiskom svijeta često se gube i zaboravljaju na prvotni cilj koji im je zadan. Kroz različita vremena i generacije bilo je mnogo kušnja i napasti za kršćanin, međutim čini se da ih je danas više no ikad. Grijesi koji su zakamufilirani u krinku lijepoga izvira iz svih kutova, a jedini im je cilj prevariti čovjeka i ogrnuti ga propašću. Stoga je od iznimne važnosti da svaki kršćanin svoje temelje ima upravo u Bogu, da unatoč svijetu koji ga želi prevariti on ostane u istini Stvoritelja. Jedino na taj način uronjenosti u Boga može se oduprijeti Zlogu i već na ovom svijetu ostvariti zadatak na koji smo pozvani. Samo ako ostanemo u ljubavi s trojedinim

---

<sup>79</sup>Usp. TotusTuus – Totus2us, *Mary model of holiness of the Church*, <http://totus2us.com/teaching/jpii-catechesis-on-mary-mother-of-god/mary-model-of-holiness-of-the-church/?fbclid=IwAR3zW1j6kPOdY75ADjEhpw1EW5yII1odmiLToVx5zOwVHTOliaOT0KCBW90>, (26.10.2020.)

Bogom kroz sve kušnje, moći ćemo sa sv. Pavlom reći: „Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao. Stoga, pripravljen mi je vijenac pravednosti...” (2Tim 4,7).

## BIBLIOGRAFIJA

### 1. Izvori

Franjo, *Gaudete et exsultate – apostolska pobudnica o pozivu na svetost u suvremenom svijetu*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2018.

Drugi vatikanski koncil, *Dokumenti*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2008.

*Katekizam Katoličke Crkve*, Glas Koncila – Hrvatska biskupska konferencija, Zagreb, 1994.

### 2. Literatura

Čečatka Antun, *Svetost – smjerokaz u pastoralu duhovnih zvanja*, u: *Bogoslovska smotra*, 74(2004.) 3, str. 943-964.

Domazet Anđelko, *Vjerodostojnost Crkve i kategorija svetosti*: u: *Obnovljeni život*, 69 (2014.) 4, str. 471-483.

*Encilopedijski teološki rječnik*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009.,

Kalem Hrvoje, *Isus Krist – početnik i dovršitelj vjere*, u: *Diacovensia*, 26 (2018.) 4, str. 553-567.

Martinjak Mikošaj, *Gnosticizam i neopelagijanizam – zapreka svetosti ili izvor konfuzije*, u: *Nova prisutnost*, 17 (2019.) 3, str. 491-502

Parlov Mladen, *Izabrane teme iz teologije duhovnosti*, Crkva u svijetu, Split, 2009.

Parlov Mladen, *Marulićev govor o svetosti i svecima*, u: *Colloquia Maruliana XVI* (2007.), str. 65-84.

Rusan Mato, *Kako najuspješnije živjeti*, Filozofsko – teološki institut Družbe Isusove, Zagreb, 2006.

Sion Victor, *Uzeti Mariju k sebi – tajna životne jednostavnosti*, Verbum, 2017.

Šagi Bunić Tomislav, *Poziv svih kršćana na svetost po konstituciji Lumen Gentium II. vatikanskog koncila*, u: *Bogoslovska smotra*, 35 (1956.) 2, str. 187-200.

### 3. Članci s interneta

Benedikt XIV., *Biti svet znači biti suobličen u Kristu*), na:[http://www.vatican.va/content/benedict-xvi/hr/audiences/2011/documents/hf\\_ben-xvi\\_aud\\_20110413.html](http://www.vatican.va/content/benedict-xvi/hr/audiences/2011/documents/hf_ben-xvi_aud_20110413.html)

Hrvatska katolička mreža, *Escriva Josemaria*, na:<https://hkm.hr/vijesti/kako-postici-svakodne-vnu-svetost/>

Fenelon, Marge, *The 3 most common obstacles to holiness*,[https://margefenelon.com/7655/the-3-most-common-obstacles-to-holiness/?fbclid=IwAR0f8C5Djd043Om3Dx3GdD6VHnNJPJicmFnOZTmM0VZqKlpt6IV\\_yFh0kK0](https://margefenelon.com/7655/the-3-most-common-obstacles-to-holiness/?fbclid=IwAR0f8C5Djd043Om3Dx3GdD6VHnNJPJicmFnOZTmM0VZqKlpt6IV_yFh0kK0)

Krieg Eric, *Be Holy, for I'm Holy, Lesson 8: Overcoming Obstacles to Holiness*, na:  
[https://www.godsaidso.com/downloads/8%20-%20Overcoming%20Obstacles%20To%20Holiness%208.5%20x%2011.pdf?fbclid=IwAR2pGVtdGXmc9n-llqG\\_qEA2jk8\\_8hxezY4ZdepDb1rx08VYzJwCzfQLwao](https://www.godsaidso.com/downloads/8%20-%20Overcoming%20Obstacles%20To%20Holiness%208.5%20x%2011.pdf?fbclid=IwAR2pGVtdGXmc9n-llqG_qEA2jk8_8hxezY4ZdepDb1rx08VYzJwCzfQLwao)

Ivančić Tomislav, *Gradani neba*, na:[https://hagio.hr/nova-eva/gradani-neba/?preview=true&thumbnailid=1363&fbclid=IwAR3SUBR60CVzP5ce95H1u\\_kkFbCch3k6xy6Sr8u1wqGsZMqCIuO7B4JXFQ8](https://hagio.hr/nova-eva/gradani-neba/?preview=true&thumbnailid=1363&fbclid=IwAR3SUBR60CVzP5ce95H1u_kkFbCch3k6xy6Sr8u1wqGsZMqCIuO7B4JXFQ8)

Marcus Honeysett, *Christians in a Postmodern World*, na: <https://www.cmf.org.uk/resources/publications/content/?context=article&id=696&fbclid=IwAR2C6T6-0RqAscp87VN1TiF5febUmKvsBcN6QBvVZwUmQVkgDw3pfWmZlk>

Matošević Domagoj, *Blago krotkima, oni će baštiniti zemlju*, na: <https://zenavrsna.com/blago-krotkima-oni-ce-bastiniti-zemlju/20102>

Matošević Domagoj, *Blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrđe*, na:<https://zenavrsna.com/blago-milosrdnima-oni-ce-zadobiti-milosrde-domagoj-matosevic/20628>

Misionari morfortanci - družba Marijina, *Molitvenik sv. Ljudevitu Mariji Grignionu Montfortskome*, na:<https://www.monfortanci.com/molitvenik-sv-ljudevitu-mariji-grignionu-montfortskome?fbclid=IwAR3Ieh990gySkD8hPVVTE9N17E5duepMeg7YFv4hPDANcSavenJWkRC7yfA>

Ražov Elvis, *Tumačenje blaženstava – izlaganje dr.don Elvisa Ražova*, na predstavljanju knjige „Putokazi sreće, blaženstva i svjedočanstva vjernika“, na:<https://www.zadarska.nadbiskupija.hr/?p=20329>



TotusTuus – Totus2us, *Mary model of holiness of the Church*, na: <http://totus2us.com/teaching/jpii-catechesis-on-mary-mother-of-god/mary-model-of-holiness-of-the-church/?fbclid=IwAR3zW1j6kPOdY75ADjEhpw1EW5yII1odmiLToVx5zOwVHTOliaOT0KCBW90>

SVEUČILIŠTE U SPLITU

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

**IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI**

kojom ja, \_\_\_\_\_, kao pristupnik za stjecanje zvanja *sveučilišnoga/sveučilišne prvostupnika/prvostupnice katehetike*, izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo moga vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, \_\_\_\_\_

Potpis